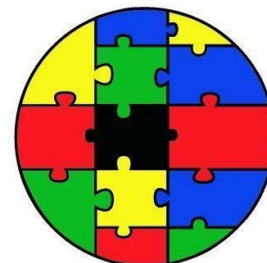

Stichting Openbaar Primair Onderwijs
Goeree-Overflakkee

de **wind** kun je niet
veranderen,
hoe je de **zeilen** zet wel

Bestuursverslag 2019

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

1. Voorwoord	blz. 2
2. Wet- en regelgeving	blz. 4
3. Visie en besturing	blz. 7
4. Verslag toezichthoudend orgaan	blz. 12
5. Omgeving	blz. 16
6. Risicomanagement	blz. 18
7. Financiële positie	blz. 21
8. Risicoprofiel	blz. 23
9. Bedrijfsvoering	blz. 27
10. Toekomstige ontwikkelingen	blz. 44

Financieel Jaarverslag

Inleiding	blz. 49
A. Toelichting op onderdelen van het Jaarverslag	
A.1 Financiële kengetallen	blz. 51
B. Jaarrekening	
B.1 Grondslagen	blz. 55
B.1.1 Balans per 31 december 2018	blz. 58
B.1.2 Staat van baten en lasten	blz. 60
B.1.3 Kasstroomoverzicht	blz. 61
B.1.4	blz. 62
-Toelichting jaarrekening	
-Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	
-Model G: Geoormerkte doelsubsidies	
-Niet uit balans blijvende verplichtingen	
-Model E: Overzicht verbonden partijen	
-Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	
-Bezoldiging Topfunctionarissen	
-1d Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder	
B.2 Bestemming van het exploitatiesaldo	blz. 81
B.3 Gebeurtenissen na balansdatum	blz. 82
Ondertekening van de jaarrekening	blz. 83
C. Overige gegevens	
C.1 Controleverklaring	blz. 85
D. Bijlagen	
D.1 Gegevens over de rechtspersoon	blz. 87

1. Voorwoord

Het jaar 2019 was voor Sopogo in alle opzichten een stormachtig jaar:

- Een herstelopdracht vanuit de inspectie voor 2 van de 12 scholen;
- Een herstelopdracht vanuit de inspectie voor het bestuur (met als belangrijkste punt het zicht op de kwaliteit van het onderwijs);
- Een voorzichtige start met de samenwerking met 2 andere scholenkoepels op het niveau van het onderwijsbureau;
- Het besluit om de bovengenoemde samenwerking toch niet voor te zetten;
- Het langdurig uitvallen van de directeur- bestuurder en zijn afscheid;
- Het werken met een interim directeur-bestuurder;
- De forse bezuinigingsopdracht voor de komende jaren;
- de inrichting voor de tweede jaar op rij van een nieuwe administratie.

De noodzaak om met bovenstaande punten aan de slag te moeten heeft juist weer tot positieve punten geleid.

- De herstelopdrachten heeft Sopogo doen beseffen dat het belangrijk is om de krachten van de intern begeleiders te bundelen. Dit wordt in 2020 gerealiseerd door de vorming van een team Onderwijs en Kwaliteit. Zij kunnen met een helicopterview de kwaliteit op de scholen monitoren, stimuleren en waar nodig bijsturen. Er kan gewerkt worden aan een standaardkwaliteit voor alle scholen en het bundelen van rapportages en analyses. Het team kan het management adviseren over de te nemen stappen rondom de kwaliteit van het onderwijs;
- Ook is het besef gekomen dat een directeur per school niet langer een wenselijke situatie is. Dit is niet alleen financieel ingegeven. Een klein management team brengt meer samenhang en eenheid binnen Sopogo. De teamleden hebben ieder de verantwoording voor 2 of 3 scholen. Daarnaast hebben de teamleden de portefeuilles Personeelszaken, Financiën, Kwaliteit, huisvesting en ICT verdeeld. Daar waar in de oude situatie de directeur- bestuurder alleen de bringer was en de directeur kwamen halen, krijgt het management team een adviserende rol.
- De mislukte poging om te komen tot een bovenbestuurlijke samenwerking heeft inzicht gegeven in welke ingrediënten nodig zijn een volgende poging wel te laten slagen.
- De interim-bestuurder was de figuurlijke nieuwe bezem. Hij heeft Sopogo flink in de spiegel laten kijken en dat heeft resultaat gehad. Door weer eens goed naar je handelen, werkwijzen en beleid te kijken kom je tot nieuwe inzichten. Ook dingen die goed gaan, kunnen vaak toch nog

een beetje beter.

- De noodzaak tot bezuinigen zonder daarbij de kwaliteit van het onderwijs onder druk te zetten heeft tot meer samenwerking geleid met onder andere de gemeente, het samenwerkingsverband en de collega-scholenkoepels. De contacten zijn verstevigd en de lijntjes een stuk korter geworden.

De uitdagingen waarvoor Sopogo is gesteld zijn nog niet allemaal opgelost, maar met de ingezette koerswijziging kijkt Sopogo met vertrouwen naar de toekomst. Belangrijk daarbij is om het ingezette beleid voort te zetten, te zorgen voor borging en evaluatie. Dat is de opdracht die er voor de komende jaren ligt.

2. Wet- en regelgeving

Het beleid en de uitvoering ten aanzien van beleggen en belenen.

Het ministerie heeft in 2001 een regeling in werking gezet waarbij een kader wordt gesteld waarbinnen de instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid moeten inrichten en organiseren. Uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. De regeling bevat voorschriften over het risicomijdend beleggen en belenen. Het bestuur van Sopogo heeft zich hieraan geconformeerd. In de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek van de Minister van OCW per 1 januari 2010 zijn deze regels aangescherpt en van kracht voor onder andere het primair onderwijs. Sopogo heeft haar beleid vastgelegd in haar Treasurystatuut, wat is vastgesteld op 20 januari 2017 en goedgekeurd op 14 februari 2017.

Treasurybeleid

Het beleid is erop gericht om een zo hoog mogelijk rendement te combineren met een zo laag mogelijk risico. Deze afweging wordt meegenomen in de productkeuze naar aard, looptijd en beschikbaarheid van middelen. In de praktijk wordt invulling gegeven aan dit profiel door gebruik te maken van beleggingen in obligaties en zogeheten ondernemers top deposito en spaarrekeningen.

Het renteresultaat (saldo van baten en lasten) in 2019 bedraagt € 385,29.

Ultimo 2019 staat er op de spaarrekeningen van Sopogo € 0,00.

Prestatieboxgelden

Voor de schooljaren 2015–2016 tot en met 2019–2020 ontvangen wij als stichting een bijzondere bekostiging voor het realiseren van de afspraken ten aanzien van de vier actielijnen uit het bestuursakkoord en in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Het akkoord bevat de volgende vier actielijnen:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkelijnen

In het bestuursakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld om deze actielijnen en de daarbij vastgelegde doelstellingen te realiseren, waarvan een gedeelte via de prestatiebox wordt verstrekt. Het bestuur heeft bestedingsvrijheid bij de inzet van middelen uit de prestatiebox. In het jaar 2019 is een bedrag van € 285.764 aan middelen vanuit de prestatiebox ontvangen. Ten gevolge van de aanhoudende leerlingendaling in de regio is een gedeelte van de middelen besteed aan personele doeleinden ter voorkoming van kwaliteitsverlies en knelpunten in de bezetting op onze scholen:

- Op diverse scholen wordt concreet ingezet (personele inzet) en geïnvesteerd (innovatieplannen) om talentontwikkeling te organiseren;
- Onze Plusklassen bijvoorbeeld richten zich op getalenteerde meer- en hoogbegaafde kinderen;
- Onze eigen SOPOGO-Academie verzorgt een compleet professionaliseringsaanbod; 2 medewerkers worden 10 dagen gefaciliteerd m.b.t. de voorbereidende werkzaamheden;

- Samen met het voortgezet onderwijs zijn werkgroepen opgestart gericht op taal, rekenen, Engels, ICT en differentiatie om de doorgaande ontwikkellijnen voor kinderen tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs te verbeteren.
- Verder wordt het volledige bedrag van € 13,- per leerling t.b.v. cultuureducatie ingezet voor cultuuraanbod (Kunsttaart).

Huisvesting

Vanaf 2015 is het schoolbestuur zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van het zgn. **buitenonderhoud**, dat in voorgaande jaren op aanvraag door de gemeente werd gefinancierd.

Ook in 2019 is dergelijk onderhoud **uitgevoerd**, zoals:

- de renovatie en vervanging van de bestrating van het schoolplein bij Ollie B Bommel en een aanpassing van het plantsoen met bestrating bij de Pannebakker;
- het vervangen van het hekwerk bij de Inktvis;
- vervanging boeiboorden en voegwerk Stellegors;
- het aanbrengen en/of vervangen van een enkele buitenzonwering bij Het Kompas, De Westhoek en JC van Gent;
- het vervangen van de dakbedekking van Buten de Poorte en het bestuurskantoor.

Ook het **binnenonderhoud**, dat al tot de schoolbestuurlijke taak behoorde, kreeg aandacht. Een greep hieruit:

- een kleine of een grote beurt van het buitenschilderwerk bij Het Startblok, d'n tuun, Het Kompas en de pannebakker;
- aanpassing ontruimingsinstallatie Stellegors;
- het vervangen van TL-armaturen door energiezuinige LED-verlichting in Ollie B Bommel, het bestuurskantoor, De Westhoek, Roxenisse en Buten de Poorte;
- vervanging zandbak-kleed De Regenboog;
- het vervangen van de beveiligingsinstallaties in de Inktvis, Het Startblok en Buten de Poorte;
- verbetering verwarming bestuurskantoor en ventilatie De Inktvis;
- Vervanging vloerbedekking Buten de Poorte.

Zo mogelijk in combinatie met het onderhoud zijn ook **functie-verbeterende aanpassingen** uitgevoerd, bijv. bij:

- Roxenisse waar, gelijk met de vervanging van de verlichting, systeemplafonds zijn aangebracht waardoor de akoestiek is verbeterd;
- de buitenberging van Het Startblok waar de gebruiksfunctie belemmerd werd door vocht;
- De Pannebakker waar de ventilatie in de directiekamer is verbeterd;
- vier lokalen van De Westhoek waar maatregelen zijn uitgevoerd ter verbetering van het binnenklimaat;

Het vorenstaande schoolbestuurlijke onderhoud is uitgevoerd op basis van de in het najaar van 2016 geactualiseerde meerjaren-onderhoudsplanning. In dit meerjaren-onderhoudsplan (MOP) is voor een periode van 10 jaar het noodzakelijk uit te voeren onderhoud opgenomen om de instandhouding van de gebouwen te waarborgen.

Schoonmaak- en tuinonderhoud

In verband met nieuwe leegstand is met ingang van 2018 het werkplan met het Werkbedrijf Goeree-Overflakkee (Webego) aangepast voor het verrichten van de schoonmaakwerkzaamheden in de schoolgebouwen en voor het verzorgen van het tuinonderhoud bij deze locaties.

Toekomstparagraaf

De nieuwbouw van 8 scholen in de nabije toekomst zorgt ervoor dat het meerjarenonderhoudsplan aangepast wordt. De komende jaren zullen de investeringen mbt onderhoud in de scholen die voor nieuwbouw in aanmerking komen tot een minimum beperkt worden. De aandacht komt daardoor meer te liggen op de scholen die geen nieuwbouw krijgen. Deze zullen zoveel mogelijk worden geupdate, zeker wat betreft duurzaamheid en leefklimaat (frisse scholen). Sopogo hoopt hiervoor ook subsidie te kunnen krijgen.

Bij investeringen in meubilair en/of ICT is er veel oog voor de uitwisselbaarheid. Voorbeelden hiervan, die inmiddels al zijn ingezet, zijn standaardisering van meubilair en schermen op verrijdbare liften. Sopogo is zich bewust van het feit dat verhuizingen altijd geld kosten en dat we hiervoor budget moeten vrij maken. Er wordt dan ook overwogen om het huidige bestuurskantoor te verkopen en de opbrengst hiervan te reserveren voor de nieuwbouwprojecten (waaronder een geïntegreerd bestuurskantoor in één van de nieuwbouwprojecten).

De hele digitale omslag die Sopogo 2 jaar geleden is gestart, is in 2018 versneld afgerond. Investeringen in ICT zullen nu voornamelijk vervanging en uitbreiding zijn.

Wachtgelden

Het beleid van de stichting is erop gericht om ondanks de krimp in leerlingenaantallen en de daarmee gepaard gaande daling van de personele inkomsten gedwongen ontslagen te voorkomen.

In de praktijk komt het erop neer dat:

- bij vrijkomende vacatureruimte de vacature bij voorrang wordt aangeboden op grond van de aanstellingsvolgorde zoals beschreven in bijlage IE van de cao PO;
- vrijkomende (tijdelijke) formatieruimte wordt aangeboden aan medewerkers met een parttime (vaste) aanstelling;
- het vormen van een vervangerspool waar overtallig personeel of jonge talentvolle medewerkers (tijdelijk) in geplaatst worden en waarvan de loonkosten voor rekening komen van het vervangingsfonds.

In 2019 is voor 2 medewerkers ontheffing herbenoeming eigen wachtgelder aangevraagd in verband met onoplosbare verschillen van inzicht omtrent de wijze waarop de taken van de ontslaguitkeringsgerechtigde ex-werknemer moeten worden uitgevoerd.

Toelatingsbeleid en toegankelijkheid

Duidelijk is dat we als openbaar onderwijs voor al onze scholen het principe hanteren van toegankelijkheid voor ieder kind. Toch kan het zijn dat we een leerling niet kunnen toelaten. Daarvoor bestaan heldere voorwaarden en criteria, die we met elkaar vastgesteld hebben in het samenwerkingsverband. Voor volledige uitleg van deze paragraaf: zie zorgplan op www.wsns4002.nl

Werkdruk en de verantwoording van de besteding extra middelen werkdrukverlaging PO

Voor zowel schooljaar 2018/2019 als schooljaar 2019/2020 zijn werkdrukmiddelen beschikbaar gesteld. In het schooljaar 2018/2019 hebben de teams op de scholen kenbaar kunnen maken welke werkdruk zij ervaren en welke maatregelen er genomen zouden moeten worden om deze werkdruk te verminderen. Er is toen op bijna alle scholen gekozen voor volledige inzet van de middelen in extra ondersteuning. Hiermee is ingestemd door de personeelsgeleding van de MR-en.

De uitvoering heeft plaatsgevonden in de vorm van inhuur van vakdocenten (gymnastiek, dans, enz) maar ook door inzet van extra uren (door zowel leerkrachten als onderwijsassistenten). Voor 2019/2020 is daar geen verandering in gekomen. De extra werkdrukmiddelen hebben ertoe bijgedragen dat

formatie in stand gehouden kon worden ondanks de krimp en een teruggang in inkomsten.

Het ontvangen bedrag aan werkdrukkiddelen in 2019 was € 265.519

Allocatie van middelen naar schoolniveau en onderwijsachterstanden

Sopogo maakt vanuit de toegekende middelen per school één begroting. De formatiebegroting wordt op schoolniveau gemaakt op basis van leerlingaantal, leerling samenstelling en zorgbehoefte. De middelen die beschikbaar zijn voor onderwijsachterstanden worden dus ingezet in de formatie op basis van de zorgbehoefte van de school.

Onderhoudskosten worden begroot op basis van inspectierapporten en noodzaak.

De scholen krijgen een budget toegewezen voor leermiddelen en activiteiten. Toekenning van deze budgetten gaat op basis van leerlingaantal en of groepsaantallen.

Bovenschoolse kosten worden aan de scholen doorbelast op basis van het leerlingaantal.

Passend onderwijs en arrangementsgelden

Voor het kalenderjaar 2019 hebben de scholen van Sopogo vanuit het Samenwerkingsverband middelen ontvangen voor het verzorgen van Passend Onderwijs. Het gaat om een basisbedrag per leerling, waarvoor vaste formatie kan worden ingezet. Daarnaast zijn er de zogenaamde arrangementsgelden (ook een maximaal bedrag per leerling), waarvan in 2019 80% direct is uitgekeerd. De overige 20% was gereserveerd voor aanvragen van individuele arrangementen. Dit kan extra ondersteuning zijn, maar ook materialen.

Sopogo heeft sbo school, waar leerlingen die buiten de boot dreigen te vallen binnen het reguliere onderwijs naar toe verwezen kunnen worden. De sbo school wordt deels regulier gefinancierd en deel vanuit het samenwerkingsverband. In toenemende mate is er op Goeree-Overflakkee de behoefte aan opvang van cluster 4 leerlingen. Hoewel de sbo school van Sopogo niet gefinancierd wordt voor cluster 4 leerlingen, vindt deze opvang hier wel plaats. Sopogo is met het samenwerkingsverband in overleg over de financiering hiervan.

3. Visie en besturing

Inleiding

Sopogo streeft binnen de scholen naar een passende leeromgeving voor al haar leerlingen. En dat betekent duidelijke schoolprofielen die passen bij wat ouders zoeken voor hun kind(eren) in hun woonkern.

Het uitgangspunt daarbij is verscheidenheid. De scholen krijgen de ruimte om eigen keuzes te maken die passen binnen de kaders uit het strategisch beleidsplan. Een groeiend risico betreft het nijpende tekort aan goede, beschikbare leerkrachten. Daarom spannen wij ons in om goede leerkrachten te werven, stagiaires ruimte te geven het mooie vak te leren, zij-instromers nieuwe mogelijkheden te bieden om een carrière in het onderwijs op te bouwen en eigen personeel te binden.

Visie

Sopogo is een schoolbestuur met 12 basisscholen op Goeree-Overflakkee, waaronder een school voor speciaal basisonderwijs. Waar 170 personeelsleden, een onderwijsbureau met 6 medewerkers en een directeur-bestuurder zich dagelijks met veel plezier inzetten voor zo'n 1450 leerlingen. De Raad van Toezicht ziet toe op het reilen en zeilen van de stichting. Hoewel vallend onder één stichting, is er sprake van diversiteit. Niet alleen wat omvang van de scholen betreft, variërend van 40 tot 300 leerlingen, maar ook in het vorm en inhoud geven aan het onderwijsproces. Het onderwijs van elke SOPOGO school draagt bij aan een brede ontwikkeling van leerlingen. Waardoor zij met inzet van hun talenten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

Kinderen van nu groeien op in een tijd waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Door technologische vooruitgang is onze samenleving veranderd van een industriële in een kennis- en informatiemaatschappij. Dit heeft gevolgen voor hoe we samenleven, communiceren en werken. Er is sprake van toenemende individualisering en globalisering. En er is een grote diversiteit in leefstijlen. Ons leven is eenvoudiger én tegelijkertijd complexer aan het worden. We zijn dichter bij elkaar gekomen en op sommige vlakken ook meer van elkaar vervreemd. We hebben toegang tot enorme hoeveelheden informatie en - als we willen - staan we voortdurend in contact met elkaar. Daarbij wonen we op Goeree-Overflakkee in een demografisch krimpgebied. Daling van het aantal leerlingen leidt tot minder inkomsten en legt druk op het aantal personeelsleden dat we kunnen inzetten.

**Kleuters van nu verlaten vanaf 2027 onze basisscholen
en solliciteren vanaf 2033 naar hun eerste baan.
Hoe ziet de wereld er dan uit en kunnen wij daar nu al op inspelen?**

Om als kind - maar ook als leerkracht en ouder/verzorger - je weg te vinden in de hedendaagse maatschappij, moet je meer dan voorheen kritisch denken, mediawijs zijn en informatie kunnen vinden, begrijpen en op waarde schatten. Dit zijn een paar voorbeelden van wat we 21e eeuwse vaardigheden noemen. Uiteraard blijft het ook nog steeds van belang om de basis te beheersen, zoals taal-, reken-, maatschappelijke- en sociale vaardigheden.

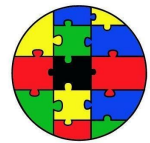
Onze horizon: SOPOGO scholen in 2023

Verschillen tussen scholen in schoolontwikkeling zullen en mogen altijd blijven bestaan. Elke SOPOGO school zal aan eigen benodigde keuzes gaan werken uit de hieronder beschreven speerpunten ten behoeve van kwaliteit en professionaliteit.

Een SOPOGO school in 2023:

- biedt adaptief onderwijs van hoge kwaliteit met een stevig fundament op het gebied van lezen, taal en rekenen,
- verbindt het onderwijsaanbod met een uitdagende en toekomstgerichte leeromgeving, die inspeelt op de talenten, leer- en ontwikkelingsbehoeften van alle leerlingen en op de kennis en vaardigheden die nodig zijn om hen goed op de toekomst voor te bereiden,
- besteedt veel aandacht aan de brede persoonlijke - en maatschappelijke vorming van leerlingen,
- levert een wezenlijke bijdrage aan het welbevinden van het kind in een veilige omgeving,
- integreert spelend leren, cultuureducatie, onderzoekend en ontwerpend leren, verdiepend leren en de vakoverstijgende vaardigheden in het gehele onderwijsaanbod,
- heeft teams van professionals, die zich voortdurend individueel en collectief ontwikkelen.

De komende vier schooljaren zullen we, op basis van de keuzes in de schoolplannen, extra geld toevoegen aan het reguliere professionaliseringsbudget van de SOPOGO Academie om schoolteams en individuele leerkrachten te ondersteunen bij het behalen van de beoogde ambitie en doelen. Tevens zullen we intervisie en collegiale consultatie op stichtingsniveau opnemen in de Pro-weken (professionaliseringsweken).

SOPOGO scholen bieden leerlingen op Goeree-Overflakkee kwalitatief hoogwaardig, innovatief, inspirerend en passend onderwijs. Wij stellen leerlingen in staat dicht bij huis hun kwaliteiten en talenten te ontdekken en verder te versterken in hun ontwikkelingsproces naar volwassenheid.

Een en ander is vastgelegd in het [Strategisch beleidsplan 2019-2023](#)

Besturing

De juridische structuur van de organisatie

SOPOGO (Stichting Openbaar Primair Onderwijs Goeree Overflakkee) kent een statutair in rollen onderscheiden Raad van Toezicht en een College van Bestuur. De bevoegdheden en werkwijzen van het College van Bestuur en Raad van Toezicht zijn formeel vastgelegd in resp. een bestuurs- en toezichtreglement. Het College van Bestuur telt één lid, in de functie van directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van het College van Bestuur, gericht op de verwezenlijking van de doelstelling van de stichting en de algemene gang van zaken. De Raad van Toezicht treedt op als formele werkgever van de directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting en treedt op als werkgever voor alle medewerkers in dienst van SOPOGO.

De interne bedrijfsvoering is centraal georganiseerd door beleidsmedewerkers op het onderwijsbureau in Oude-Tonge.

De (beleids) medewerkers van het onderwijsbureau zijn verantwoordelijk voor de volgende portefeuilles:

- Financiën/control	- P&O,
- Facilitair	
- Cultuureducatie	- ICT

SOPOGO heeft een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR), die advies geeft en instemming kan verlenen aan school-overstijgende zaken (aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor de meerderheid van de scholen) met als doel de beleidsontwikkeling mede te beïnvloeden. e GMR bestaat uit 8 leden van wie vier leden door de personeelsgeledingen van de medezeggenschapsraden worden gekozen en 4 leden door de oudergeledingen van de medezeggenschapsraden worden gekozen. Medezeggenschap met betrekking tot individuele scholen valt onder de MR van elke afzonderlijke school.

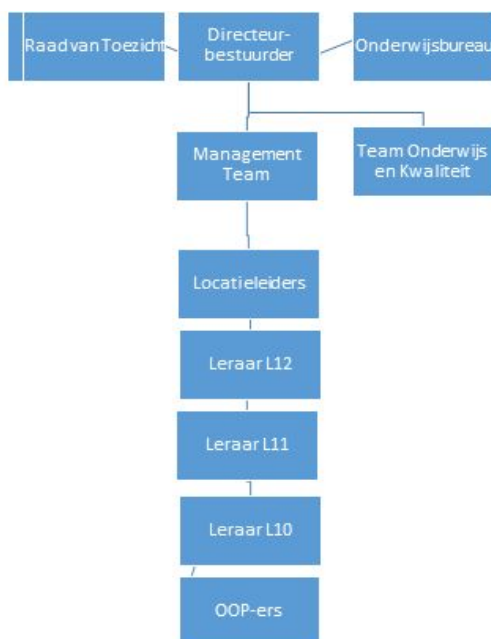
De 12 scholen werden aangestuurd door 11 directeuren, echter per maart 2020 worden de 12 scholen aangestuurd door een Managementteam (MT) bestaande uit 4 directeuren. Alleen de SBO school Het Kompas en de fusieschool d'n Tuun/J.C. van Gent hebben een eigen directeur.

De leden van het MT hebben naast de verantwoording voor de scholen ieder ook hun eigen beleidsportefeuille. Het MT kan op deze manier de directeur- bestuurder adviseren bij beleidskeuzes.

Naast de vorming van het MT is er ook een Team Onderwijs en Kwaliteit gevormd. Dit team bestaat uit 4 intern begeleiders en wordt aangestuurd door een directeur. Het Team Onderwijs en Kwaliteit is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid op het gebied van Kwaliteit en Zorg. Zij hebben ook een signaleringsfunctie.

Functionarissen

De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit de volgende leden:

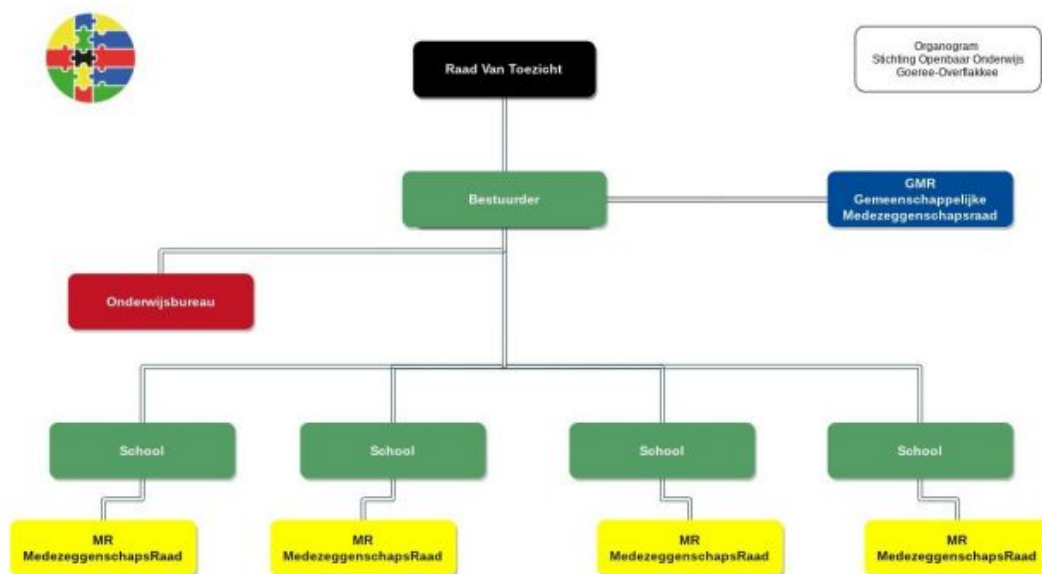
De heer R.J. van Dongen (voorzitter)
 Mevrouw R.J.A. Bron-Slis tot 01-08-2019
 Mevrouw L. Kieviet tot 01-08-2019
 Mevrouw L.A. van der Linden-Stallinga
 De heer P.G. van Milt per 1-11-2018
 Mevrouw C. Bosland per 01-08-2019
 De Heer S. Garst per 01-08-2019

De directeur-bestuurder van Sopogo was de heer P.J.J. Verbrugh. In verband met langdurige ziekte van de heer Verbrugh is hij per 1 juli de heer G.F. Langeraat benoemd als interim directeur-bestuurder. De heer P.J.J. Verbrugh is per 31-12-2019 uit dienst gegaan bij Sopogo. Per 1 mei 2020 legt de heer G.F. Langeraat zijn functie neer als interim directeur-bestuurder. Per 1 mei 2020 is de heer S. Sanderse benoemd als directeur- bestuurder.

Het intern toezicht

Bestuursmodel

Sopogo heeft sinds 2011 gekozen voor een bestuursmodel waarbij de functies van bestuur en intern toezicht zijn gescheiden. De functie van bestuur is belegd bij het College van Bestuur (het schoolbestuur) en de functie van toezichthouder bij een Raad van Toezicht (het intern toezichtsorgaan), Code Goed Bestuur PO raad artikel 5 lid 2a. Om de leden van de Raad van Toezicht in staat te stellen het toezicht daadwerkelijk uit te voeren is er een toezichtkader ontwikkeld.

Toezichtkader

Het toezichtkader is als monitoringsinstrument behulpzaam bij het uitvoeren van de statutair bepaalde en toegewezen taak van intern toezicht. Met dit toezichtkader heeft de RvT een instrument waarmee de voortgang van de structurele, bestuurlijke taken en de meerjarige bestuurlijke opgaven kan worden gemonitord.

De informatie die hierdoor wordt gegenereerd is tevens behulpzaam in de verantwoording naar de externe toezichthouders: de inspectie van het onderwijs en de gemeenteraad van Goeree-Overflakkee. De toezichtsgebieden van de externe toezichthouders bevatten immers ook (verantwoordings-) informatie waar het het college van bestuur over wil beschikken.

Managementstatuut

In dit statuut worden door het College van Bestuur van Sopogo taken en bevoegdheden gemandateerd aan de directeurs van de scholen en beleidsmedewerkers van het onderwijsbureau.

Daarnaast regelt dit managementstatuut de werkwijze van het directeursberaad en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de directeurs in relatie tot de beleidsmedewerkers van het stafbureau.

Verbonden partijen

Sopogo is verbonden met het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee.

De stichting vormt het samenwerkingsverband in de zin van artikel 18a, tweede lid Wpo voor de regio Goeree-Overflakkee en stelt zich ten doel het daartoe realiseren van een samenhangend geheel van ondersteunende voorzieningen binnen en tussen de scholen die deelnemen aan het samenwerkingsverband en wel zodanig dat leerlingen in het onderwijs in de meest brede zin van het woord een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

Alle deelnemende schoolbestuurders vormen gezamenlijk de ledenraad. De ledenraad werkt onder leiding van een onafhankelijk voorzitter en vergadert minimaal vier keer per jaar. De taken van de ledenraad PO zijn vastgelegd in de statuten. De ledenraad PO en de ledenraad VO vormen samen de ledenraad van de Koepelorganisatie. De Koepelorganisatie Passend Onderwijs Goeree-Overflakkee heeft haar eigen statuten.

Naleving branchecode

Sopogo heeft de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs', als vastgesteld door de PO Raad, op 21 januari 2010 aanvaard en handelt hiernaar.

4. Verslag toezichthoudend orgaan

Verslag over 2019 van de Raad van Toezicht

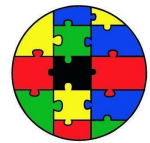
Inleiding

Sedert de aanvang van het schooljaar 2011/2012 vormt de Raad van Toezicht een officieel orgaan van de Stichting OPOGO (hier verder "de Stichting"). Bijgevolg is dat in het jaarverslag van de Stichting voor de negende maal een verslag opgenomen is van de Raad van Toezicht over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden en de wijze waarop dit is geschied.

Voorgeschiedenis

Vanaf augustus 2011 dient iedere rechtspersoon die met publieke gelden scholen in stand houdt het interne toezicht op het bestuur goed te regelen door een functiescheiding aan te brengen tussen bestuur enerzijds en intern toezicht anderzijds (Wet goed onderwijs, goed bestuur). De organisatievorm van de functiescheiding is vrij. Het is niet verplicht een afzonderlijke raad van toezicht in te stellen. Zo is een vorm waarbij het algemeen bestuur van de rechtspersoon toezicht houdt op het dagelijks bestuur toegestaan. Deze Angelsaksische variant, waarbij een deel van het bestuur "twee petten draagt"- formele betrokkenheid bij de opstelling en vaststelling van het beleid enerzijds en controle op datzelfde beleid anderzijds, achtte het toenmalige bestuur van de Stichting onwenselijk. Daarom is gekozen voor intern toezicht op het bestuur door een separaat, onafhankelijk orgaan in de vorm van een raad van

toezicht.

Vervolgens werd een profielschets opgesteld waaraan de leden van de Raad van Toezicht van de Stichting dienen te voldoen (zie www.sopogo.nl). De Stichting vereist dat haar Raad van Toezicht een maatschappelijk heterogene samenstelling kent, dat de leden binding hebben met de regio, “het eiland”, en elkaar aanvullen qua kennis, ervaring en netwerken. Uiteraard wordt van de leden van de Raad van Toezicht verwacht dat zij het doel van de stichting onderschrijven en binding hebben met de missie, ambitie en strategie van de organisatie.

Samenstelling Raad van Toezicht

Op 17 juni 2011 zijn de statuten van de Stichting gewijzigd en werden de functies van bestuur en toezicht formeel gescheiden door instelling van een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De statuten bepalen dat de Raad van Toezicht zal bestaan uit een oneven aantal van minimaal vijf en maximaal zeven leden. Zij worden benoemd voor een periode van vier jaar en zijn eenmaal herbenoembaar.

Het afgelopen jaar was de samenstelling van de Raad van Toezicht als volgt:

De heer R.J. van Dongen (voorzitter)

Mevrouw R.J.A. Bron-Slis** (vice-voorzitter) tot 1-8-2019

Mevrouw L. Kieviet tot 1-8-2019

Mevrouw L.A. van der Linden-Stallinga*

De heer P.G. van Milt**

Mevrouw C. Bosland** (vanaf 1-8-2019)

De heer S. Garst (vanaf 1-8-2019)

*benoemd op bindende voordracht van de GMR

**benoemd op bindende voordracht van oudergeleding GMR

Commissies binnen de Raad van Toezicht

Na 1 augustus 2019:

Remuneratiecommissie: Mevrouw L.A. van der Linden en de heer S. Garst

Commissie Onderwijs en kwaliteit: mevrouw C. Bosland, mevrouw L.A. van der Linden en de heer S. Garst

Commissie financiën, personeel en organisatie: mevrouw C. Bosland en de heer R.J. van Dongen

Commissie facilitaire zaken: de heer P.G. van Milt

Taken en bevoegdheden

De Raad van Toezicht is belast met de werkzaamheden die hem zijn opgedragen in de statuten van de Stichting, de Wet op het Primair Onderwijs en de door de Stichting aanvaarde codes en reglementen. De Stichting heeft in dat verband de “Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs”, als vastgesteld door de PO Raad op 21 januari 2010, aanvaard.

Voorts heeft de Raad van Toezicht het “Bestuurs- en toezichtreglement SOPOGO” vastgesteld waarin nadere bepalingen over de werkwijze van het College van Bestuur en de relatie tussen College van Bestuur en Raad van Toezicht zijn opgenomen, alsmede richtlijnen over de wijze waarop de Raad van Toezicht het intern toezicht uitoefent (dit reglement is terug te vinden op de website van de Stichting). De werkzaamheden van de Raad van Toezicht bestaan op grond van de bovengenoemde regelgeving onder andere uit:

- Het op onafhankelijke wijze houden van integraal toezicht op de taken en het beleid van het College van Bestuur en op het functioneren van de organisatie in het algemeen;
- Het adviseren en ondersteunen van het College van Bestuur;

- Het uitoefenen van de bevoegdheden ten aanzien van benoeming, schorsing, ontslag en beloning van het College van Bestuur;
- Het jaarlijks goedkeuren van de begroting van de Stichting voor het daaropvolgende kalenderjaar en van de jaarrekening van de Stichting over het voorgaande boekjaar;
- Het afleggen van verantwoording over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden.

Werkwijze

De werkwijze van de Raad van Toezicht is vastgesteld in art. 16 van de statuten van de Stichting en het eerder genoemde “Bestuurs- en toezichtreglement SOPOGO”.

Statutair is bepaald dat de Raad van Toezicht ten minste vier maal per jaar dient te vergaderen. De Raad van Toezicht heeft in het jaar 2019 zeven keer vergaderd, waarvan eenmaal een verlengde vergadering (mei) en eenmaal een extra vergadering (september). Daarnaast vergaderde de Raad van Toezicht irregulier (zonder College van Bestuur en zonder notulen) ter voorbereiding en meningsvorming van zijn toezichthoudende taken.

Het “Bestuurs- en toezichtreglement SOPOGO” stelt een aantal criteria centraal bij de uitoefening van het toezicht door de Raad van Toezicht, waaronder:

- Het waarborgen van het openbare karakter van de Stichting en de scholen;
- De realisatie van de missie en visie van de Stichting;
- De realisatie van het strategisch beleid van de Stichting;
- De uitoefening van goed werkgeverschap;

Sinds 2017 is de Raad van Toezicht geleidelijk aan in zijn rol veranderd, van passief toezicht naar actief toezicht. Daar waar nodig zoekt de Raad van Toezicht actief naar informatie. Dat doet hij door scholen te bezoeken, vergaderingen van de GMR bij te wonen, bijeenkomsten te beleggen met (delegaties van) schooldirecteuren en stafleden, maar ook door zelf overleggen te organiseren zonder aanwezigheid van het College van Bestuur.

In 2019 heeft een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht twee vergaderingen van de GMR bijgewoond (februari en juni).

Tevens heeft een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht vijfmaal een SOPOGO-school (i.c. obs Buten de Poorte, obs Roxenisse, sbo Het Kompas, obs De Pannebakker en obs Ollie B. Bommel) bezocht. Een delegatie van de Raad van Toezicht heeft gesproken met een delegatie van stafleden (maart) en met een delegatie van stafleden en directeuren (juni).

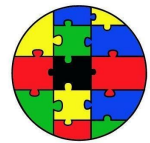
Tevens heeft de Raad van Toezicht met het College van Bestuur een scholingsdag (1 februari) georganiseerd o.l.v. Evident met als thema de relatie tussen het College van Bestuur en de Raad van Toezicht.

Een delegatie van de Raad van Toezicht heeft met het College van Bestuur een scholingsavond van VOS/ABB bezocht over “governance” (februari).

In de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn in 2019 onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Gezamenlijke backoffice (Ochto-Obase-Sopogo) per 1-1-2019
- Verkenning bestuurlijke samenwerking Ochto-Obase-Sopogo
- Fusie obs D’n Tuun en obs J.C. van Gent
- Ziekteverzuimcijfers (periodiek)
- Stand van zaken omtrent financiën (periodiek)
- Meerjarenbegroting 2019-2021
- Bestuursverslag en jaarrekening 2018
- Accountantsverslag 2018
- Klasse-indeling WNT

- Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee
- Nieuwbouwplannen voor meerdere scholen, in eerste instantie voor de fusieschool obs J.C. van Gent en obs De Westhoek
- Vacatures en profielen nieuwe leden van Raad van Toezicht
- Bezoldigingsbesluit t.b.v. College van Bestuur
- Besluit verkoop Onderwijsbureau Emmastraat 1 te Oude-Tonge
- Rapportage vierjaarlijks onderzoek Inspectie van het Onderwijs met o.a. herstelonderzoek bij obs De Pannebakker en obs Ollie B. Bommel
- Begroting 2020 en Meerjarenbegroting
- Verplaatsing SBO Het Kompas naar vroegere locatie OBS D'n Tuun

In de irreguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn in 2019 onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Beoordeling College van Bestuur naar aanleiding van onderzoek vastlopen van gezamenlijke backoffice Ocho-Obase-Sopogo
- Vacatures Raad van Toezicht
- Organisatie scholingsdag d.d. 1-2-2019
- Bijpraten van lid Raad van Toezicht aangaande ontstane ontwikkeling
- Opzegging van de gezamenlijke backoffice Ocho-Obase-Sopogo (beëindiging per 31-12-2019) en opzegging verkenning bestuurlijke samenwerking Ocho-Obase-Sopogo (maart)

Verslag Ocho-Obase-Sopogo

Per 1 januari 2019 startte de gezamenlijke backoffice Ocho-Obase-Sopogo. In januari 2019 is hiervoor een contract getekend door de Colleges van Bestuur van de drie stichtingen. In maart is door de Colleges van Bestuur besloten een streep te halen door de gezamenlijke backoffice en door het voornemen tot verkenning van bestuurlijke samenwerking. Naar aanleiding daarvan heeft de Raad van Toezicht zijn reguliere vergadering van april geheel besteed aan het per direct staken van de samenwerking tussen Ocho, Obase en Sopogo. De bevindingen van de Raad van Toezicht, conclusies en een opdracht aan het College van Bestuur zijn schriftelijk aan de bestuurder meegedeeld. Tevens is een besluit genomen in het kader van bezoldiging.

Na de reguliere vergadering van juni 2019 hebben Raad van Toezicht en het College van Bestuur met elkaar gesproken, o.a. over de in mei verstrekte opdracht. Hierover is weer schriftelijk gerapporteerd aan de bestuurder. Eind juni is de bestuurder uitgevallen en heeft de Raad van Toezicht spoedig een interim-bestuurder aangesteld.

Na het uitvallen van de bestuurder is de Wet Verbetering Poortwachter nageleefd door middel van een wekelijks contact tussen bestuurder en voorzitter Raad van Toezicht. In september 2019 is gestart met een mediationtraject. Uiteindelijk hebben de bestuurder en de Raad van Toezicht in goed onderling overleg besloten uit elkaar te gaan per 31 december 2019, na positief advies van de GMR.

Verslag werkzaamheden financiële commissie 2018/2019

De financiële commissie, bestaande uit mevrouw L. Kieviet en de heer R.J. van Dongen, heeft het concept jaarrekening 2018 besproken met de controlerend accountant en de bestuurder. De financiële commissie heeft gesproken met de accountant over de kanttekening in het rapport van de Inspectie van het Onderwijs, dat onvoldoende aandacht was besteed in het jaarverslag 2018 van de Raad van Toezicht aan de doelmatigheid van bestedingen. Indien er een besteding besluit door de Raad van Toezicht genomen wordt zal nadrukkelijk niet alleen stil gestaan worden bij de rechtmatigheid, maar nadrukkelijk ook bij de doelmatigheid. Een voorbeeld hiervan is dat bij de scholingsgelden in het kader van het Strategisch Beleidsplan 2019-2023 vooraf bepaald moeten worden op welk startniveau de scholen staan met betrekking tot het invoeren van adaptief onderwijs.

Van het gesprek met de accountant is verslag gedaan in de juni-vergadering van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant. Aan de hand van periodieke rapportages, jaarrekening, het Inspectierapport en een gesprek met de accountant oordeelt de Raad van Toezicht positief over de geldende financiële regels en richtlijnen en daarmee de financiële rechtmatigheid.

Vierde kwartaal 2019

In de laatste maanden van 2019 bleek de financiële positie van de Stichting in ernstige mate te verzwakken. Oorzaak: overformatie. De situatie van de Stichting wordt verduidelijkt door de periodieke financiële rapportages, benchmarkrapport 2018 en een recapitulatie van de adviezen in de managementletter van de externe accountant. De interim-bestuurder stelt een plan van aanpak op (dat begin januari 2020 gepresenteerd wordt).

Geen bezoldiging

De werkzaamheden door de leden van de Raad van Toezicht, worden verricht op basis van vrijwilligheid. Zij ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging. Wel ontvangen zij een onkostenvergoeding, o.a. voor reis- en kantoorkosten van € 250,-- per kwartaal. De voorzitter van de Raad van Toezicht ontvangt een onkostenvergoeding van € 375,-- per kwartaal.

Oude-Tonge, mei 2020
Raad van Toezicht Sopogo
R.J. van Dongen, voorzitter

5. Omgeving

Inleiding

Sopogo houdt zijn belanghebbenden op de hoogte middels haar website en de websites van de individuele scholen. Daar zijn ook de digitale nieuwsbrieven en de notulen van de GMR terug te vinden. Daarnaast heeft Sopogo een eigen intranet, waar alle medewerkers en leden van de GMR en RvT toegang toe hebben. Hier is ook informatie terug te vinden over onder andere opleiding, cultuur en ICT.

Ouders

Sopogo ziet ouders als partner van de school. Naast de contacten die de ouder heeft met school betreffende hun schoolgaande kind(eren) zijn er meerdere mogelijkheden voor ouders om betrokken te zijn bij de school. Ouders kunnen zitting nemen in de GMR, MR, ouderpanel of activiteitencommissie. Ouders worden op de hoogte gehouden via de website van Sopogo, de website van de school, nieuwsbrieven van school en/of algemene nieuwsbrieven vanuit de bestuurder. Mede dankzij de ver doorgevoerde digitalisering zijn de scholen goed bereik- en benaderbaar. Dit is tijdens de huidige corona crisis een groot voordeel gebleken.

Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

Na de invoering van de nieuwe WMS (Wet op de Medezeggenschap Scholen) in 2007 hanteren alle SOPOGO scholen het nieuwe (G)MR-reglement met het bijbehorende MR-statuuut.

De GMR bestaat uit 8 leden van wie:

- a. Vier leden door de personeelsleden van de medezeggenschapsraden worden gekozen; en
- b. Vier leden door de ouderleden van de medezeggenschapsraden worden gekozen.

De GMR houdt zich bezig met dezelfde beleidsterreinen als de MR waar het gaat over gemeenschappelijke (bovenschoolse) regelingen.

Het GMR-reglement en de verslagen zijn terug te vinden op de website van Sopogo.

Medezeggenschapsraad (MR)

Na de invoering van de nieuwe WMS (Wet op de Medezeggenschap Scholen) in 2007 hanteren alle SOPOGO scholen het nieuwe (G)MR-reglement met het bijbehorende MR-statuuut.

Volgens de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS) kiezen de ouders iedere 3 schooljaren een oudergeleding en het schoolteam een teamgeleding, eveneens voor de periode van 3 schooljaren. Elke MR houdt zich vooral bezig met beleidsmatige en toezichthoudende zaken aangaande de schoolorganisatie, bv. het aanstellingsbeleid, huisvesting, de tussenschoolse- en buitenschoolse opvang, het zorgplan, de veiligheid, het personeelsbeleid en het financiële beleid. In de WMS en de Medezeggenschapsreglementen van SOPOGO zijn de bevoegdheden van de MR geregeld. Er bestaan 2 bevoegdheden, t.w.: het adviesrecht en het instemmingsrecht.

Het MR-reglement op de pagina [Reglementen en statuten](#). De samenstelling van de MR is terug te vinden op de websites van de scholen.

Ouderpanel

Sinds een aantal jaar heeft Sopogo een ouderpanel. Eén van de ambities van Sopogo betreft educatief partnerschap. Sopogo is ervan overtuigd dat een goede samenwerking tussen school en ouders een voorwaarde is voor een optimale ontwikkeling van de kinderen.

Die samenwerking mag volgens Sopogo niet beperkt blijven tot hulpouders bij activiteiten, ouders in de medezeggenschapsraad en gesprekken op school tussen ouder en de leerkracht.

Sopogo wil de ervaring, kennis en creativiteit van ouders heel graag benutten om goede keuzes te maken voor de toekomst.

Gemeente

Sopogo heeft goede contacten met de gemeente Goeree-Overflakkee, zowel met de verantwoordelijk ambtenaren als met de wethouder. Als gevolg van de financiële onzekerheden waar Sopogo mee te kampen kreeg in 2019, wordt de gemeente nu structureel (per kwartaal) op de hoogte gehouden van de liquiditeitspositie en het resultaat.

Klachtenregeling

Veruit de meeste klachten van ouders kunnen rechtstreeks met de school worden afgehandeld.

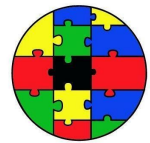
Wanneer dat niet mogelijk is door de aard van de klacht of omdat de afhandeling van de klacht niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, dan kan de ouder een beroep doen op de klachtenregeling. Elke school heeft in dit kader een contactpersoon met wie de ouder die een klacht heeft, contact opneemt.

De contactpersoon adviseert de klager met het doel de klacht te verhelpen. Als het advies geen oplossing biedt dan verwijst de contactpersoon door naar de vertrouwenspersoon. Ouders kunnen zich ook rechtstreeks wenden tot de vertrouwenspersoon van SOPOGO. De naam van de contact- en vertrouwenspersoon staan vermeld in elke schoolgids.

SOPOGO breed is er ook een vertrouwenspersoon.

Klachten kunnen alleen schriftelijk en ondertekend bij de vertrouwenspersoon worden aangemeld. De vertrouwenspersoon zal eerst proberen om de oplossing van het probleem bij de klager en de aangeklaagde of bij de directie van de betrokken school te leggen. Lukt dit niet, dan begeleidt de vertrouwenspersoon de klager bij het indienen van een klacht bij het College van Bestuur of bij de klachtencommissie. Het College kan de klacht zelf afhandelen of via de vertrouwenspersoon doorverwijzen naar de klachtencommissie. De volledige tekst van de klachtenregeling is terug te vinden op de website.

6. Risicomanagement

Strategische risico's

- **De verwachte leerling ontwikkeling (Bron Scenariomodel PO)**

Uit de aantallen blijkt dat er tot 2023 nog sprake zal zijn van een krimp met een daling van ongeveer 4 %. Hoewel de groei aan de onderkant zich wat uitbreidt, is er tot dat moment onbalans in onder- en bovenbouw. Dit vertaalt zich onmiddellijk in een lagere bekostiging.

- **Formatieontwikkeling**

Op basis van het scenariomodel is een doorrekening te maken van de formatie ontwikkeling in een stabiele financiële situatie. Dat komt er als volgt uit te zien:

	2018	2019	2020	2021	2022
Sopogo toekomst	93,17	91,04	90,20	88,73	89,05
Dir	2,70	2,71	2,70	2,71	2,87
OOP	3,09	2,97	2,96	2,90	2,93
OP	87,38	85,36	84,54	83,12	83,25

Door de overschrijding van de formatie in 2019 (ongeveer 15 Fte te veel) zal slechts door het nemen van repressieve beheersmaatregelen (begroting 2020) het evenwicht weer kunnen worden bereikt.

- **Arbeidsmarkt schaarste (met name voor directeuren en bestuurders).**

Hoger dan begrote lasten zijn de lasten voor werving en selectie door het moeilijk kunnen invullen van die vacature ruimte. Wie wil er in de huidige omstandigheden nog bestuurder; RvT of directeur worden? Een vraagstuk dat landelijk nog niet de Tweede Kamer heeft gehaald, maar binnen enkele jaren zeker op de agenda zal staan.

- **Vorming van een expertisecentrum SO-SBO**

Al gedurende enkele jaren is er een exploitatietekort bij SBO Het Kompas. Pas in oktober 2019 zijn er afspraken gemaakt met het samenwerkingsverband over een gedeeltelijke bijbetaling van de totale kosten SBO door het samenwerkingsverband. De situatie SO-SBO op Goeree-Overflakkee vraagt om een structurele oplossing. Er is op het eiland een tweetal SBO scholen van verschillende denominaties die beiden te klein zijn om zelfstandig te kunnen overleven. Daarnaast is er de wens vanuit het samenwerkingsverband om te komen tot een expertisecentrum SO-SBO op het eiland Goeree-Overflakkee.

- **Corona Crisis**

In maart 2020 is ook in Nederland het Coronavirus (COVID-19) uitgebroken. Als gevolg hiervan zijn half maart de scholen gesloten voor bijna alle kinderen. De Sopogo scholen vangen dagelijks kinderen op van ouders met vitale beroepen. Daarnaast wordt er op afstand les gegeven. Dit gaat via huiswerk pakketten en de digitale leerwegen.

Sopogo werkt al een aantal jaar digitaal, kinderen zijn gewend aan het gebruik van chromebooks. Kinderen die thuis niet de beschikking hebben over een bruikbaar device, hebben een chromebook in bruikleen gekregen.

Op 11 mei gaan de scholen weer open. Sopogo ziet goede mogelijkheden om de scholen veilig open te doen.

Of de crisis die is ontstaan door het uitbreken van de Coronavirus in de toekomst financiële gevolgen zal hebben, van invloed zal zijn op de kwaliteit van het onderwijs of de inrichting van de scholen is vooralsnog niet te voorspellen

- **Verduurzaming**

Sopogo is gehuisvest in 12 schoolgebouwen. Veelal worden deze gebouwen gedeeld met de Kinderopvang. In de meeste gevallen betreft het oude gebouwen met veel onderhoud. In het integraal huisvestingsplan van de gemeente Goeree-Overflakkee is de nieuwbouw van diverse scholen opgenomen. Bij de nieuwbouw zal rekening gehouden worden met de eisen rondom verduurzaming en andere klimaateisen. Voor de schoolgebouwen die niet vernieuwd worden zal verduurzaming alleen mogelijk zijn met steun van de gemeente of subsidies.

- **Herkenbaarheid**

Op basis van de interne waarden, missie en visie wordt de persoonlijkheid van Sopogo bepaald. Deze persoonlijkheid is (nog) niet herkenbaar als typisch Sopogo op alle Sopogo scholen. Dit verzwakt ook de concurrentiepositie van Sopogo.

Operationele risico's

- **De interne organisatie en administratie**

Het is voor alle betrokkenen binnen Sopogo (RvT, GMR directie en bestuur) duidelijk dat bij een steeds kleiner wordende organisatie de lastendruk van een onderwijsbureau procentueel steeds groter gaat worden. Verder inkrimpen van het personeelsbestand gaat leiden tot onverantwoorde risico's. Samenwerking met andere organisaties is een noodzaak, hoewel eerdere pogingen hiertoe gestrand zijn.

- **Fraudegevoeligheid**

In 2020 is Sopogo overgestapt op een eigen Afas administratie voor de financiële, personele en salarisadministratie. Afas kent een uitgebreide autorisatie tool en een vastgelegd procuratieschema. Door diverse loggings is het mogelijk controles uit te voeren op fraudegevoelige processen. Deze overstap is wat betreft de fraudegevoeligheid een grote verbetering. Daarnaast is er ook gekozen om van bank te veranderen. Sopogo bankiert sinds 2020 bij de Rabobank. Bij de Rabobank maken we gebruik van de mogelijkheden om het 4-ogen principe goed uit te voeren.

- **Corruptie**

Bij de keuze van een leverancier wordt goed gelet op de betrouwbaarheid (middels keurmerken). Daarnaast kunnen verplichtingen alleen worden aangegaan met toestemming van de directeur bestuurder. Indien er langdurige of grote verplichtingen aangegaan moeten worden, wordt de Raad van Toezicht om toestemming gevraagd. Dit gaat middels een bestuursbesluit.

- **Implementatie van nieuwe informatiesystemen**

In 2019 is Sopogo overgestapt van I-Muis naar Afas voor de financiële administratie en van Raet naar Afas voor de personeels- en salarisadministratie. Het betrof een eigen administratie in de omgeving van een collega scholenkoepel (Obase). De implementatie is grotendeels uitgevoerd door AS-Works. AS-Works heeft daarna ook de salarisadministratie uitgevoerd. Met name de salarisadministratie heeft opstartproblemen gekend.

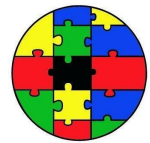
In september 2019 is, nadat duidelijk was geworden dat de samenwerking met Obase geen voortgang zou krijgen, gestart met de implementatie en conversie naar een eigen Afas omgeving. Dit proces is volledig begeleid vanuit Afas zelf. Per 1 januari 2020 is Sopogo gestart in de eigen omgeving en voert zij haar eigen financiële, personeels- en salarisadministratie. Deze overgang is zonder grote problemen verlopen.

- **De kwaliteit van het personeel en de kwaliteit van de onderwijsprogramma's en de onderwijsprestaties.**

In maart 2019 heeft Sopogo het inspectierapport en een daarbij behorende verbeteropdracht ontvangen. Constatie van de inspectie met betrekking tot het bestuurlijk zicht op de

kwaliteit van het onderwijs:

“Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

We beantwoorden deze vraag negatief en daarmee beoordelen we de standaard Kwaliteitszorg als 'onvoldoende'.

Het bestuur ontvangt van de scholen periodiek overzichten met de tussentijdse leerresultaten.

Daarmee ontstaat een beperkt beeld van de kwaliteit van de scholen. Om dit beeld te verbreden zet het bestuur vragenlijsten uit bij ouders, leerlingen en schoolteams (KMPO). De bevindingen daarvan verrijken het beeld dat het bestuur van de scholen heeft. Om het beeld compleet te maken bezoekt het bestuur de scholen meerdere keren per jaar. Deze systematiek zorgt ervoor dat het bestuur veel weet van de scholen, maar om effectief toezicht te houden op de kwaliteit van het onderwijs ontbreekt er een element. Essentieel is dat scholen en het bestuur vooraf met elkaar evalueerbare doelen afspreken op beleidsvelden die veel zeggen over de kwaliteit van het onderwijs en deze afspraken vastleggen. Door die doelen periodiek te toetsen aan de praktijk, ontstaat meer inzicht in de kwaliteit van de afzonderlijke scholen. Op grond daarvan kan het bestuur de intensiteit van het toezicht en de sturing bepalen. De huidige systematiek is te vrijblijvend en sluit niet uit dat scholen die onderpresteren te laat opgemerkt worden. In dit onderzoek hebben wij van één school dan ook vastgesteld dat de kwaliteit onvoldoende is (obs Ollie B. Bommel). Het bestuur had daar andere verwachtingen van.

Vanaf 2017-2018 voert het bestuur twee maal per jaar collegiale audits uit. De opbrengsten daarvan kunnen goed van pas komen in het sturen op de kwaliteit van het onderwijs.

Het bestuur spreekt met de scholen evalueerbare doelen af over de kwaliteit van het onderwijs op

relevante beleidsterreinen. Het bestuur houdt toezicht of deze doelen bereikt worden en verbindt daar indien nodig tijdig indien nodig tijdig consequenties aan.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?”

Ondernomen acties: Het ontwikkelen van een nieuw kwaliteitsbeleid, met daarin afspraken voor controle en visitatie op leerlingniveau, medewerkersniveau en schoolniveau zijn eerste stappen geweest om veel beter zicht te krijgen op onderwijskwaliteit en op sturing voor verbetering van de onderwijskwaliteit.

De vaststelling van een nieuw kwaliteit beleidsdocument en het vastleggen van het instrumentarium zijn goede aanzetten, maar de organisatie vraagt om herstructurering op dit gebied. De eerste stappen hiertoe zijn in 2020 gezet.

- **De beloningssystematiek binnen Sopogo.**

Sopogo volgt wat betreft de beloningen de CAO Primair Onderwijs. Voor de directeur-bestuurder volgt Sopogo de CAO Primair Onderwijs Besturen. Als gevolg van de wijzigingen in de CAO is het functieboek van Sopogo herschreven. Binnen Sopogo zijn zowel normfuncties (landelijk vastgestelde functies) als niet-normfuncties aanwezig. Alle functies maken onderdeel uit van dit functieboek. In 2019 zijn alle functies op het onderwijsbureau her- en beschreven. Deze functies zijn gewaardeerd door VOS/ABB met het functiewaarderingssysteem voor primair onderwijs. Dit systeem is, net als die voor andere onderwijssectoren, is gebaseerd op het functiewaarderingssysteem van de Rijksoverheid, Fuwasys.

- **De reputatie van de onderwijsinstelling.**

Omdat kwalitatief goed onderwijs afhankelijk is van meerdere partijen, zijn er goede functionele contacten met de gemeente, organisaties voor voor- en vroegschoolse voorzieningen,

kinderopvang en andere schoolbesturen nodig in de regio. Sopogo heeft zich de afgelopen maanden ingespannen om de contacten te verstevigen. Sopogo wil daarbij vooral naar voren komen als een betrouwbare partner, waarmee goed samengewerkt kan worden. Het bestuur ziet ouders als partner van de school. Een regelmatige meting van de tevredenheid van de ouders is dan ook een onderdeel van de kwaliteitszorg van de scholen. De inspectie constateert in haar rapport dat: *“de betrokkenheid van ouders voldoende groot is. Ouders worden ingezet voor uiteenlopende activiteiten. Ook vragen sommige scholen de ouders actief om informatie die zij gebruiken om het onderwijs beter af te stemmen op de behoeften en wensen van de kinderen.”* Zelfs in gevallen dat de school onder de kwaliteitsnorm komt, is dat voor de ouders van de school niet de reden om de school de rug toe te keren.

7. Financiële positie

Sopogo heeft in 2019 te laat gereageerd op de leerlingenkrimp en de daarbij horende daling in inkomsten. Het aantal ingezette FTE was te hoog, wat heeft geresulteerd in een negatief resultaat in 2019. Onder leiding van de interim bestuurder is er een 10-stappenplan gemaakt en voorgelegd aan de Raad van Toezicht en de GMR. Dit 10-stappenplan is goedgekeurd (door de RvT) en in werking gezet. In de begroting van 2020 zit een bezuiniging van 26 FTE voor het schooljaar 2020/2021. Ruimte hiervoor is gevonden in het niet voortzetten van de tijdelijke contracten en natuurlijk verloop.

Door het negatieve resultaat en de beperkte mogelijkheden om het aantal FTE al eerder naar beneden te brengen, is de liquiditeit van Sopogo onder druk komen te staan.

Er is contact gezocht met de financiële adviseurs van de onderwijsinspectie en op hun advies met het ministerie van Onderwijs.

Duidelijk is geworden dat Sopogo, mocht het nodig zijn, in aanmerking kan komen voor een tijdelijk krediet (via schatkistbankieren). Ook de nieuwe huisbankier (Rabobank) en de gemeente Goeree-Overflakkee zijn op de hoogte en hebben vertrouwen in een goed vervolg.

Sopogo heeft inmiddels haar bestuurskantoor verkocht. De overdracht zal zijn op 1 december 2020. Omdat er geen hypotheek rust op het pand, valt de verkoopsom geheel terug in de liquide middelen. Daardoor is het voorlopig niet nodig om een krediet aan te vragen. Bij de volledige realisatie van de bezuiniging van 26 FTE, zal dit in de toekomst ook niet nodig zijn.

Financiële verslaggeving

Sopogo kent slechts één voorziening, de jubileumvoorziening. Bij de vorming van deze voorziening wordt een schatting gemaakt van de blijfkans van de medewerkers.

De materiële activa worden opgenomen tegen verkrijgingsprijs en afgeschreven op basis van de te verwachten levensduur. Bij verkoop of buiten gebruikstelling worden de activa gedeactiveerd.

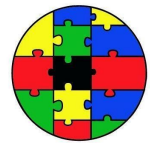
Verder bevat de financiële verslaggeving van Sopogo geen risico's of onzekerheden.

Wet- en regelgeving

In december 2019 heeft Sopogo een risicoparagraaf opgesteld. Deze risicoparagraaf bevat de geïnventariseerde risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen.

De risicoparagraaf bestaat uit een inventarisatie en een analyse van de in de organisatie aanwezige (financiële) risico's en de beheersing daarvan. Op basis van de geïnventariseerde risico's kunnen

adviezen worden opgesteld voor bestuur; RvT en GMR die bij de opstelling van de begroting en de MJB gebruikt worden om er mede voor te zorgen dat de (grond)doelstelling van de continuïteit van de organisatie niet in gevaar komt.

De beheersmaatregelen:

Preventief versus repressief

Een beheersmaatregel kan gedefinieerd worden als elke actie die wordt ondernomen om een risico te voorkomen of te reduceren, dan wel de impact op de organisatie te verkleinen.

Beheersmaatregelen kunnen worden onderscheiden in twee groepen:

- 1) Beheersmaatregelen gericht op het voorkomen dat een risico zich openbaart, ook wel *preventieve beheersmaatregelen* genoemd;
  - 2) Beheersmaatregelen gericht op het reduceren van de financiële schade voor de organisatie wanneer het financiële risico zich heeft geopenbaard, ook wel *repressieve beheersmaatregelen* genoemd.
- Bij de verdere uitwerking van de diverse risico's is aangegeven welke beheersmaatregelen van toepassing zijn en hoe deze uitwerken voor de organisatie. Preventieve beheersmaatregelen variëren in de regel per risico. Repressieve maatregelen zijn voor de meeste risico's gelijk. Het gaat dan om de vraag hoe snel de organisatie in staat is om baten en lasten weer in evenwicht te krijgen na het optreden van een financiële schade. In een woord samen te vatten als de mate van *kosten flexibiliteit* van de organisatie.

Repressieve beheersmaatregelen, kosten flexibiliteit

Wanneer een risico zich openbaart die een structurele doorwerking heeft in de exploitatie, zal dit, in geval het niet mogelijk is de baten te verhogen, leiden tot een noodzakelijke aanpassing van het lastenniveau van de organisatie.

Het zal duidelijk zijn dat hoe groter de mate van kosten flexibiliteit van de organisatie is, hoe minder financiële schade geleden zal worden wanneer een financieel risico zich openbaart. Kosten Flexibiliteit is in dit kader te definiëren als de mate waarin c.q. de snelheid waarmee de lasten verminderd kunnen worden in geval van een noodzakelijke teruggang van het lastenniveau van de organisatie.

Over het algemeen kan kosten flexibiliteit verkregen worden door:

- 1) Het realiseren van een flexibele schil in de formatie, deze kan bestaan uit:
  - a. Medewerkers met een tijdelijke arbeidsovereenkomst (zoals tijdelijke formatie en projectaanstellingen);
  - b. Het volume aan medewerkers die ingehuurd worden van derden (zoals een uitzendorganisatie/payrollconstructie);
  - c. Het volume aan medewerkers die op afzienbare tijd uitstroomt (bijvoorbeeld als gevolg van pensionering).
- 2) Het vermijden van langlopende contracten;

Om de mate van kosten flexibiliteit van de organisatie te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de lastenstructuur van de organisatie.

Uit de lastenstructuur van de stichting (bron mjb 2020-2023) blijkt bij benadering dat:

- 85 % van de lasten wordt veroorzaakt door personele lasten;
- 3,5 % van de lasten wordt veroorzaakt door afschrijvingen op materiële vaste activa;
- 6,5 % van de lasten wordt veroorzaakt door huisvestingslasten;
- 5 % van de lasten wordt veroorzaakt door de overige lasten.

Uit de lastenstructuur blijkt dat het voor Sopogo van groot belang is om, binnen de randvoorwaarden, flexibiliteit in de personele lasten te realiseren. Daarnaast zijn het mijden van langlopende contracten en het creëren van flexibiliteit in contracten belangrijke zaken voor de Stichting om kosten flexibiliteit te realiseren.

Personele lasten (85% van de lasten)

Er bestaat geen landelijke benchmark voor een aan te houden omvang van een flexibele schil. Bij Sopogo is vooral gewerkt met de 4 % die ooit is aangegeven door het Vervangingsfonds om door middel van poolers een flexibele schil te hebben. Daarnaast worden contracten in de loop van het jaar ingezet als tijdelijke contracten tot einde schooljaar.

Om een goede flexibele schil op te bouwen is het noodzakelijk om te kijken naar:

1. de ontwikkeling van het leerlingaantal en de gevolgen daarvan voor de formatie;
2. een overzicht van de uitstroom op basis van pensionering;
3. een schatting van de uitstroom van formatie anders dan via pensionering.

8. Risicoprofiel

Geïnterpreteerde (financiële) risico's

Onderstaande risico's zijn door bestuur, directie en stafmedewerkers het meest benoemd:

nr	Omschrijving	Kans	Geschatte financiële gevolgen
1	De leerling krimp met 100 leerlingen tot 2023	90 %	€ 450.000
2.	Onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuaties in leerlingaantallen	50 %	€ 100.000
3.	Financiële gevolgen van beëindiging arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen (arbeidsconflicten)	80 %	€ 200.000
4.	Instabiliteit van bekostiging	50 %	€ 100.000
5.	Arbeidsmarkt schaarste (met name voor directie en bestuurders. Hoger dan begrote lasten voor werving en selectie door het moeilijk kunnen invullen van die vacatureruimte.	50 %	€ 50.000
6.	Onvolledige indexatie van bekostiging	50 %	€ 100.000
7.	Hoger dan begrote lasten voor ziektevervangings	50 %	€ 100.000
8.	Uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering	50%	€ 100.000
9.	Restrisico's	50 %	€ 250.000

Voor al die risico's, die niet direct zijn opgenomen in de begroting, is er een belangrijke mate van liquiditeit noodzakelijk . Gelet op de risico's is dat een bedrag van om en nabij de 1 miljoen euro.

De leerling krimp met 100 leerlingen tot 2023.

Omdat in de afgelopen jaren te weinig is gedaan om het leerlingaantal en een formatieve omvang in balans te houden is het noodzakelijk om in 2020 te komen tot repressieve beheersmaatregelen. Deze omvatten het volgende:

1. Het vastzetten van het aantal te vormen groepen in de scholen op de uitgangspunten van de materiële bekostiging. Dus als een school voor materiële bekostiging 6 groepen krijgt, dan mogen er formatief ook maar 6 groepen worden gevormd.
2. Behalve dat de koppeling tussen formatieve groepen en bekostigde groepen in het verleden is losgelaten, is er ook een te grote omvang van IB-ers. In 2019 omvatte het aantal ongeveer 6,2 fte. Omdat IB werkzaamheden in de bekostiging van de groepen zit, kan dit enkel zijn bekostigd uit de arrangements middelen Passend Onderwijs of is er een stapeling van personele kosten ontstaan. In 2020 wordt gekozen voor een andere inzet van IB werk en een formatieve omvang van 4 fte.
3. In het overzicht formatie ontwikkeling van het scenariomodel is te zien dat een organisatie van deze omvang ongeveer 3 Fte aan directeurs zou moeten hebben. Dat betekent dat er al een aantal jaren gewerkt had moeten worden met een andere inzet van directeurs. Het ooit naar voren geschoven model van de meerschoolse directeur is niet tot uitvoer gebracht. De formatie van directie zit in 2019 nog op 9,2 Fte. In 2020 zal een nieuw directiemodel worden ingevoerd, waardoor in een groeimodel zal worden terug gegaan naar 4 fte.
4. De werkdruk middelen als onderdeel van het totale formatie plaatje. Bij het toekennen door het ministerie van de werkdruk middelen in 2018 is verzuimd om andere werkdrukverlagende inzet (meer groepen, waardoor kleinere groepen, meer IB, waardoor meer zorg en meer directie, waardoor meer facilitering per school) te reduceren. Ook daardoor is een stapeling in de formatie ontstaan.

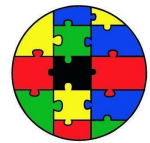
Onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuatie in leerlingaantallen.

Risico's	Kijken we naar de scholen van Sopogo, dan zien we diverse risico's terug: We hebben 12 scholen. Gelet op bovenstaande risico's moet geconstateerd worden dat: 1. Op één van de scholen in de afgelopen maanden het aantal klachten en incidenten met ouders gestegen is. De antwoorden daarop zijn niet effectief gebleken. 2. Een school erg veel last heeft van de nieuwbouw en de groei van een andere school. Het antwoord daarop is een nieuw concept. Het blijkt echter erg moeilijk om alle docenten en ouders in de flow te krijgen om zo het eigen imago te verbeteren. 3. De nieuwbouw op 5 plaatsen het uiterste vraagt van betrokkenen om met open mind de concullega's te blijven benaderen. 4. Het te langzaam oppakken van het IKC vraagstuk kansen voorbij laat gaan. Kibeo wordt lang nog niet overal als partner maar als huurder voor een goedkope prijs gezien. 5. Diverse scholen op het gebied van kwaliteit uit de pas lopen De PR voor alle scholen drastisch verbeterd moet worden.

Maatregelen:

- Bevorderen IKC ontwikkeling;
- Branding organisatie opstarten;
- Vernieuwing klachten afhandeling;
- Nieuwe opzet IB;
- In gesprek gaan en blijven met collega-besturen om betere afstemming op leerlingstromen te krijgen;
- Permanente aandacht voor sociale veiligheid hebben via de managementcontracten en vanaf 2020 ook via de visitaties;

- Uitvoering van het strategisch beleidsplan op het onderdeel “op de kaart zetten van het openbaar onderwijs” krachtig ter hand nemen;
- Tevredenheidsmetingen met ouders en leerlingen in 2020 uitvoeren en gezamenlijk met directeuren analyseren.

Financiële gevolgen van beëindiging arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen (arbeidsconflicten)

risico	Er ontstaat een conflict met een medewerker. Ontslagaanvraag leidt (mogelijk) tot ontslagvergoeding, eventuele vrijstelling van werk tot ontslagdatum, vervangingskosten, outplacement kosten en kosten van juridische bijstand. Daarnaast bestaat het risico dat na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst met een medewerker de uitkeringskosten voor eigen rekening komen. Vooral wanneer de dossieropbouw te wensen overlaat, wordt hier extra risico gelopen. De oorzaken van het ontstaan van arbeidsconflicten kunnen divers van aard zijn. Mogelijke oorzaken zijn: • Disfunctioneren, (o.a.) door een veranderende, qua problematiek/casuïstiek zwaarder wordende leerling populatie; • Verstoorde arbeidsrelatie, door o.a. miscommunicatie, botsende ego's op de werkvloer, onduidelijke organisatiestructuur, onduidelijk beleid, onduidelijkheid over taken en ervaren werkdruk; • Reorganisatie. Reorganisaties zijn voedingsbodem voor conflicten. Ze brengen spanning en miscommunicatie met zich mee. Vooral de onzekerheid bij werknemers of ze hun baan wel zullen behouden, legt grote druk op de relatie tussen hen en de organisatie; • Verstoorde relaties tussen het bestuur en Raad van Toezicht of tussen bestuur en scholen, bijvoorbeeld over verschil van inzicht over het te voeren beleid; • Falend personeelsbeleid. Situatie op dit moment: • Zwaarste dossiers van personeel met een “rugzakje” is in 2019 opgelost. • Wekelijks overleg tussen bestuurder en Staf P&O geeft prima zicht op nog lopende dossiers en zich ontwikkelende dossier.

Maatregelen:

- Gesprekscyclus is op orde, waarmee tijdig signalen (kunnen) worden ontvangen;
- Dossier is op orde. Na de invoering van Afas in 2020 zullen maatregelen genomen worden om alle personeelszaken te laten lopen via het personeelsdossier.;
- Er is een geformaliseerd personeelsbeleid en instrumentarium (beoordelingssystematiek, werving en selectieprocedures, verzuimprocedures, deskundigheidsbevordering (POP) en mobiliteit).
  - a. In 2020 aanscherping op het gebied van werving en selectie
  - b. Doorstroming L10-L11
- Samenhang tussen het (strategisch) organisatiebeleid en het personeelsbeleid (bijdrage van personeelsbeleid aan het realiseren van organisatie doelstellingen) is op orde. Het functiebouwwerk moet in 2020 worden gerealiseerd.

Instabiliteit van bekostiging

risico	Het ministerie, de bonden en de PO-raad maken er een ondoorzichtig geheel van. Er wordt niet gekomen tot structurele oplossingen voor het onderwijs, maar er wordt gekozen voor zoethouders. De CAO PO 2020 komt niet tot stand en het lijkt er op dat deze nu ingezet wordt voor de oudere werknemers (het ledenbestand van de bonden). Gelden worden wel alvast toegeschoven, maar besturen moeten zelf maar uitzoeken hoe ze het in relatie tot hun personeel gaan uitkeren (dat is wat anders dan inzetten).

Maatregelen:

Zolang de cao partners en het participatiefonds geen duidelijke regels en strategie hebben, moeten uitgekeerde gelden en fondsen zolang mogelijk worden bevroren.

Onvolledige indexatie van bekostiging

Risico's	De onvolledige indexatie van bekostiging is een probleem waar onderwijs sedert LONDO bekostiging mee te maken heeft. Een deel van de frustratie van onderwijzensmen zit in het gegeven dat zaken als vernieuwing worden aangekondigd, maar uitwerken als bezuiniging. Landelijk beleid zal ook in 2020 ertoe leiden dat de indexatie van zowel personele als materiële bekostiging sterk achter blijft.

Maatregelen:

Vanuit alle geledingen dit geluid naar landelijke organisaties laten horen.

Hoger dan begrote lasten voor ziektevervangning

Risico's	De maatregelen voor 2020 kunnen leiden tot uitval. Op alle niveaus binnen Sopogo zal dit voelbaar zijn.

Maatregelen:

- Goed bijhouden van Poortwachters dossiers.

Uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering

Risico's	Sopogo heeft geen achtervang bij uitval bedrijfsvoering bovenschools. Op dat moment zal er extra menskracht moeten worden ingevlogen. De invoering van diverse nieuwe systemen versterken de mogelijkheden van uitval. Indien de bezetting op het Onderwijsbureau mee moet met de krimp wordt het moeilijker de bedrijfsvoering op het juiste niveau te houden.

Maatregelen:

- In gesprek gaan met andere organisaties om te komen tot een bedrijfsbureau GO.

Restrisico's

Risico's	Deze zijn er voor Sopogo behoorlijk wat. - ICT investering - Nieuwbouw - Maatregelen duurzaamheid - Expertise centrum SO-SBO - Voortgang lkc ontwikkeling

	- Onderhoud gebouw

Maatregelen:

Er is meer liquiditeit nodig om in de komende paar jaar de (rest) risico's af te dichten. Het enige vermogen in steen is het onderwijsbureau. Verkopen is een noodzaak.

9. Bedrijfsvoering

Inleiding

Het jaar 2019 was voor Sopogo in alle opzichten een heftig jaar. Dit geldt ook zeker voor de bedrijfsvoering. Het besef, in september 2019, dat de personele lasten steeds verder uit de pas liepen met de inkomsten heeft behoorlijk wat opschudding veroorzaakt. Financieel gezien is er na de start van een schooljaar (en dus een vastgestelde formatie) weinig meer bij te sturen. Een vacaturestop en het uitstellen van niet noodzakelijke investeringen hebben er wel voor gezorgd dat het verlies niet nog hoger is geworden.

Personeelsbeleid

Binnen Sopogo hebben wij de volgende functies:

Directeur-bestuurder, Directeur DB, Directeur DA, Leerkracht L12, Leerkracht L11, Leerkracht L10, Onderwijsassistente, Conciërge, Orthopedagoog, Logopedist, Schoolmaatschappelijk werker, Beleidsmedewerker P&O, Beleidsmedewerker Financiën, Beleidsmedewerker ICT en Huisvesting, Beleidsmedewerker Kwaliteitszorg, Medewerker ICT en huisvesting en managementassistent.

In de toekomst zullen er functies komen te vervallen zoals logopedist, schoolmaatschappelijk werker en orthopedagoog. Deze functies worden allen op SBO het Kompas uitgevoerd en zijn door ons eigenlijk niet meer te bekostigen. We proberen dit zoveel mogelijk op natuurlijke basis door te voeren. Denk aan pensionering of detachering aan het SamenwerkingsVerband.

Daarnaast verwachten we door het vormen van Integrale Kind Centra (IKC) ook de functie van IKC directeur toe te kunnen gaan voegen. Hiervoor wordt in 2020 een functieboek geschreven waarin deze functie alvast wordt toegevoegd.

Om Sopogo financieel gezond te krijgen en houden en daarnaast kwalitatief onderwijs te kunnen blijven geven, is kritisch gekeken naar de formaties van zowel de directie als de intern begeleiders. De formule om op iedere school zowel een directeur als een intern begeleider te hebben, is financieel niet meer te bekostigen. Daarnaast blijkt door de controle van de onderwijsinspectie dat dit kwalitatief ook niet voor elke locatie het concept is. Om die reden is besloten een Managementteam (MT) te formeren met zo'n 4 fte aan directeuren. Zij zullen 10 scholen aan gaan sturen. Op deze 10 scholen zullen locatieleiders aangesteld gaan worden die verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken. Het managementteam wordt aangestuurd door de directeur-bestuurder.

Hetzelfde geldt voor de intern begeleiders. Middels een sollicitatieprocedure zal zo'n 4 fte aan intern begeleiders aangesteld worden die verantwoordelijk is voor het Team Onderwijs en Kwaliteit. In totaal zullen zij 10 scholen gaan bedienen. Het Team Onderwijs en Kwaliteit zal door een directeur Kwaliteitszorg worden aangestuurd. OBS JC van Gent en SBO het Kompas gaan vooralsnog geen deel uitmaken van het Managementteam en het Team Onderwijs en Kwaliteit. In 2020 zal goed gemonitord

moeten worden hoe dit werkt en of er eventueel nog bijgestuurd zal moeten worden.

Er zal een aantal directeuren overblijven die niet in het management team willen of passen. Hetzelfde geldt voor de intern begeleiders. Met hen gaan we in gesprek over hun toekomst binnen Sopogo. Dit zou kunnen zijn in de functie van leerkracht met als taak locatieleider, of als leerkracht. Mochten zij dit niet willen dan gaan we naar andere mogelijkheden kijken buiten Sopogo. Het doel is altijd om een oplossing te vinden die voor beide partijen passend is.

Door altijd te zoeken naar de juiste oplossing voor beide partijen proberen wij de risico's te beheersen van uitkeringen na ontslag. Hierbij bieden wij outplacement en coaching aan. Ook bestaat de mogelijkheid voor oudere werknemers om naar de mogelijkheden te kijken voor vervroegd pensioen en de aanvullende regelingen die in het onderwijs gelden. Dit is in 2019 twee keer succesvol toegepast.

Het onderwijsbureau

De medewerkers van het onderwijsbureau vallen direct onder de directeur-bestuurder en vervullen de volgende functies:

Beleidsmedewerker P&O (personeelszaken en verzuimbegeleiding)

Beleidsmedewerker Financiën (financiën en control)

Stafmedewerker ICT en huisvesting (ICT, huisvesting en AVG)

Beleidsmedewerker ICT en Huisvesting (ICT en onderhoud)

Management assistent (inval, salarismutaties, salarisadministratie, agendabeheer en notulen)

Personeelsbestand

Op de laatste dag van het verslagjaar 2019 telde Sopogo exclusief vervangend personeel 168 medewerkers, 128,31 fte (2018: 120,22 fte), 89% vrouwen en 11% mannen.

Opbouw in fte's over 2017, 2018 en 2019 verdeeld naar functiecategorie

	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Directie	13,27	12,97	13,12
OP	92,77	93,21	105,60
<u>OOP</u>	<u>11,98</u>	<u>14,04</u>	<u>9,59</u>
Totaal	118,02	120,22	128,31

Leeftijdsoopbouw personeelsbestand 2019 ten opzichte van 2018

Leeftijdscategorie	2018	2019
15 tot 25 jaar	9	8
25 tot 35 jaar	41	44
35 tot 45 jaar	34	40
45 tot 55 jaar	26	27
55 tot 65 jaar	39	43
65+ jaar	1	6
Totaal	150	168

Ook in 2019 hebben we weer een aantal jonge getalenteerde leerkrachten kunnen laten instromen om daarmee recent afgestudeerd onderwijspersoneel aan de organisatie te verbinden.

De leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar is nagenoeg gelijk gebleven en het aantal jonge leerkrachten tot 35 jaar is vergeleken met 2018 weer licht toegenomen.

Het personeelsbestand in de 'middengroep' (35 tot 55 jaar) is in 2019 met 7 personen behoorlijk

toegenomen. Het aantal 55+ers is in totaal toegenomen met 9 personen. Hiervan zullen er aan het einde van het schooljaar 2019 - 2020 ongeveer 4 met pensioen gaan. We streven naar een personeelsbestand met een mooi evenwicht tussen opgebouwde ervaring en jong aanstormend talent.

Overzicht mobiliteit 2019

In 2019 hebben 5 medewerkers gebruik gemaakt van vrijwillige mobiliteit. Daarbij zijn er nog 4 medewerkers die door de sluiting van OBS d'n Tuun, in verband met de fusie met OBS JC van Gent, gemobiliseerd zijn naar OBS JC van Gent. In totaal zijn er dus 9 medewerkers gemobiliseerd. In 2018 waren er eveneens 5 medewerkers gemobiliseerd. De afgelopen jaren hebben veel medewerkers gebruik gemaakt van mobiliteit. Directeuren hebben al eerder een voorbeeldrol kunnen vervullen m.b.t. het stimuleren van mobiliteit en dat heeft geleid tot meer personele mobiliteitsbewegingen tussen de scholen. De komende jaren blijft mobiliteit een speerpunt, echter voor de rust binnen de scholen is ook wenselijk om hier goed naar te blijven kijken wat het beste is voor de scholen. Daarbij zou er voor het schooljaar 2020-2021, gezien de financiële situatie van Sopogo, ook sprake kunnen zijn van gedwongen mobiliteit. Uiteraard zal dit altijd in overleg met de betreffende medewerkers gebeuren.

Overzicht ziekteverzuim 2019 per locatie en totaal als stichting

Ziekteverzuimoverzicht periode 2019					
	kort 1-7 dagen	Middellang 8-42 dagen	Lang 43-365 dagen	Xlang >366 dagen	Totaal
Gemeenschap pelijk	0,686%	6,6%	0,28%	0%	7,566%
Buten de Poorte	2,31%	0%	0%	0,01%	2,32%
De Inktvis	0,41%	2,62%	9,32%	0%	12,35%
De Molenvliet	0%	0%	0%	0%	0%
De Pannebakker	0,96%	0%	0%	0,14%	1,10%

De Regenboog	0,85%	0,56%	3,25%	0%	4,66%
De Westhoek	0,65%	5,63%	0,83%	0,02%	7,13%
Het Startblok	0,5%	0,85%	0%	0%	1,35%
JC van Gent	3,12%	1,62%	0,07%	0%	4,81%
Ollie B. Bommel	0,77%	0,04%	0,08%	0%	0,89%
Roxenisse	0,64%	0,22%	0,41%	0%	1,27%
Stellegors	0,46%	0%	0%	0%	0,46%
Het Kompas	0,01%	0,01%	19,44%	0,09%	19,55%
Onderwijsbureau	0,42%	1,10%	22,19%	0%	23,71%
Totaal	0,785733%	1,28333%	3,72466%	0,017333%	<u>5,811066%</u>

Strategische personeelsplanning

Het Sopogo-bestuur beschouwt het personeel als haar grootste kapitaal aan ervaring, deskundigheid en inzet.

Aangezien de totale inkomsten binnen het onderwijs direct gerelateerd zijn aan het concrete leerlingenaantal en de personele kosten ca. 85% van het gehele onderwijsbudget (lumpsum) behelzen, is het belangrijk om de personeelsomvang jaarlijks in relatie te brengen met het dalende leerlingenaantal en de collectieve ambities van de organisatie in dit strategisch beleidsplan.

Automatisch komen dan de volgende vragen in beeld:

- Welke personeelsbehoefte heeft SOPOGO in 2020?
- Welke interne en externe ontwikkelingen, keuzes en vernieuwingen hebben invloed op ons onderwijs en welke consequenties hebben die voor de samenstelling en competenties van ons personeelsbestand?
- Wat is over vijf jaar onze kwantitatieve én kwalitatieve personeelsbehoefte?
- Hoe ontwikkelt zich onze personeelsomvang in die vijf jaar?

Strategisch vooruit kijken op het gebied van personeelsbeleid betekent uitgaan van kwantiteit én kwaliteit aansluitend bij onze missie/visie. Strategische personeelsplanning van Sopogo is gebaseerd op voorspellen, reageren en beïnvloeden.

De volgende beleidskeuzes om financieel gezond te blijven en kwalitatief onderwijs te kunnen blijven geven, worden jaarlijks in overweging genomen:

- In 2019 is kritisch gekeken naar zowel de directieformatie als de formatie van de intern begeleiders. Financieel is het niet mogelijk een directeur te benoemen voor een school met zo'n 70 leerlingen. Directeuren waren deels fulltime, deels parttime en deels met lesgevende taken aangesteld. Om alles financieel, en organisatorisch, in goede banen te gaan leiden wordt er een Managementteam geformeerd met zo'n 4fte aan directeuren. Zij zullen 10 scholen aan gaan sturen. Op deze 10 scholen zullen locatieleiders aangesteld gaan worden die verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken. Hetzelfde geldt voor de intern begeleiders. Middels een

sollicitatieprocedure zal zo'n 4 fte aan intern begeleiders aangesteld worden die verantwoordelijk zijn voor het Team Onderwijs en Kwaliteit. In totaal zullen zij 10 scholen gaan bedienen. Het Team Onderwijs en Kwaliteit zal door een directeur Kwaliteitszorg worden aangestuurd. OBS JC van Gent en SBO Het Kompas gaan vooralsnog geen deel uitmaken van het Managementteam en het Team Onderwijs en Kwaliteit. In 2020 zal goed gemonitord moeten worden hoe dit werkt en of er eventueel nog bijgestuurd zal moeten worden.

- Instroom van jonge talentvolle medewerkers blijft altijd een speerpunt en zullen we waar mogelijk inzetten.
- Vrijkomende vacatureruimte zal worden ingevuld door eigen vast personeel (tijdelijke) uitbreiding in werktijdfactor aan te bieden of door het mobiliseren van medewerkers bij overformatie op hun school.
- Indien blijkt, dat na het voldoen van alle formatie-verplichtingen er nog vacatureruimte is, zal deze voorlopig worden opgevuld door leerkrachten met een tijdelijk dienstverband en/of onbetaalde LIO-ers. Op deze manier ontstaat een flexibele schil van personeel om terugloop in formatie in de nabije toekomst te kunnen opvangen.
- Door het teruglopende aanbod van nieuw personeel en het overgrote aanbod van arbeidsplaatsen in de gehele onderwijssector is deze flexibele schil ook aan het inkrimpen.
- Er worden steeds meer vaste benoemingen aangeboden (uitsluitend bij de invulling van vacatures in reguliere formatie) om een aantrekkelijke werkgever te blijven voor nieuw personeel.

Aangezien fluctuaties in leerlingenaantallen niet op elke Sopogo-locatie even sterk spelen, zal er in toenemende mate een beroep gedaan worden op vrijwillige mobiliteit tussen de scholen. Mogelijk zal het ook nodig zijn om, met inachtneming van de regels van de CAO, formatie passend te maken door gedwongen overplaatsing.

In het vastgestelde beleidsplan 'Regeling werkwijze criteria gedwongen overplaatsing' wordt dit soms noodzakelijke en gevoelige proces transparanter gemaakt. Gezamenlijk zijn wij Sopogo en zal het voor medewerkers in de nabije toekomst in relatie tot verdere leerlingendaling vanzelfsprekend zijn om flexibeler ingezet te kunnen worden. Het wisselen van school kan een medewerker ook versterken in zijn professionaliteit. Bovendien kan ook een team groeien door incidentele wijzigingen in de teamsamenstelling.

Andere vormgeving in de personele organisatie en inrichting zullen verdere formatie kunnen opleveren om bijvoorbeeld:

- LIO-ers in te zetten (binding jong talent en behoud flexibele schil);
- onderwijsassistenten in te zetten onder verantwoordelijkheid van een bevoegd leerkracht;
- herintreders een plek te bieden waarin zij kunnen ontdekken of het onderwijs nog of weer bij hen past. Zo proberen we een win-win situatie te creëren voor beide partijen.

Vanaf het schooljaar 2020-2021 worden LIO-ers weer onbetaald aangesteld. We hebben nog steeds een flexibele schil door tijdelijke uitbreidingen van 'eigen' personeel en tijdelijk aanstellingen.

Er zal een gelijkmatige verdeling plaatsvinden met betrekking tot het plaatsen van Pabo-stagiaires op alle 12 Sopogo-scholen. Het Managementteam zal dit samen met de personeelsadviseur coördineren.

Beleid beheersing uitkeringen na ontslag

Het beleid van de stichting is erop gericht om ondanks de krimp in leerlingenaantallen en de daarmee gepaard gaande daling van de personele inkomsten gedwongen ontslagen te voorkomen.

In de praktijk komt het erop neer dat:

- bij vrijkomende vacatureruimte de vacature bij voorrang wordt aangeboden op grond van de aanstellingsvolgorde zoals beschreven in bijlage IE van de cao PO;
- vrijkomende (tijdelijke) formatieruimte wordt aangeboden aan medewerkers met een parttime (vaste) aanstelling;
- het vormen van een vervangerspool waar overtallig personeel of jonge talentvolle medewerkers (tijdelijk) in geplaatst worden en waarvan de loonkosten voor rekening komen van het vervangingsfonds.

Kwaliteitsbeheer en kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg beschouwen we als 'het totaal van activiteiten, procedures en instrumenten, die bedoeld zijn om op een permanente, systematische en cyclische wijze de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren'. Zelfevaluatie, onderzoeken en visitaties staan steeds in dienst van deze systematiek en de verdere ontwikkeling van de school. Niet de instrumenten maar de aanpak staat centraal.

Kwaliteitszorg is een aangelegenheid van iedereen binnen een school. Er is aandacht voor de positie van het management waar het gaat om:

- de aansturing van de extra ondersteuning;
- het onderwijs en de kwaliteitsverbetering: visie- ontwikkeling;
- processen van sturing en zelfevaluatie in relatie tot kwaliteitszorg binnen de eigen school.

Er is aandacht voor het personeel door hen direct te betrekken bij de kwaliteitszorg en de zelfevaluatie. Er is zeker aandacht voor de leerlingen, de ouders/verzorgers en de schoolomgeving en de opvattingen met betrekking tot de onderwijskwaliteit van deze groepen.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor de resultaten van hun groep. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

Binnen Sopogo werken we met een bovenschoolse analyse van de resultaten. Dit gebeurt transparant en integer en geeft (gedeeltelijk) inzicht m.b.t. de kwaliteit op de scholen en waarbij het benutten van elkaars kwaliteiten en delen van (bestaande) good-practice, geheel in lijn met de strategische uitgangspunten wordt vormgegeven.

Tot en met 2019 lag de verantwoording van het kwaliteitsbeheer en de kwaliteitszorg bij de bestuurder en de beleidsmedewerker Kwaliteitszorg. Ieder van de 12 scholen had een eigen (parttime) intern begeleider. Onder andere naar aanleiding van de negatieve inspectierapporten is eind 2019 besloten om een team Onderwijs en Kwaliteit te vormen. Het onderwijsteam wordt gevormd met 4 FTE intern begeleiders en aangestuurd door een directeur Kwaliteit. Zij moeten met betrekking tot onderwijskwaliteit zorgen voor een basisstandaard op alle scholen. Per school is er ruimte voor eigen invulling. Afwijking van/aanvulling op het kwaliteitsbeleid is mogelijk mits helder

beredeneerd/beargumenteerd. Hiermee komen we tegemoet aan de eigenheid van de scholen en hebben de scholen de ruimte om keuzes te maken m.b.t. ontwikkelingen in het onderwijs die gerelateerd zijn aan hun organisatie.

Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

Inleiding

Uit het rapport van de Onderwijsinspectie (maart 2019) is naar voren gekomen dat de kwaliteit van het onderwijs op 2 van de 5 onderzochte scholen als onvoldoende werd aangemerkt. Op bestuurlijk niveau is geconstateerd dat de sturing op kwaliteit als onvoldoende werd beoordeeld. *“Voor wat betreft de kwaliteitszorg komt uit ons onderzoek naar voren dat het bestuur veel weet over de kwaliteit van het onderwijs op de scholen, maar dat die informatie nog te weinig doelgericht gebruikt wordt. Daardoor blijven scholen die onvoldoende kwaliteit leveren te lang buiten het blikveld van het bestuur. De sturing op het waarborgen of verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs door het bestuur moet juist voorkomen dat scholen door de ondergrens zakken. Dit is nu niet het geval.”*

Sopogo is daarop gestart met het ontwikkelen van een nieuw kwaliteitsbeleid, met daarin afspraken voor controle en visitatie op leerlingniveau, medewerkersniveau en schoolniveau. Dit om een veel beter zicht te krijgen op onderwijskwaliteit en op sturing van de onderwijskwaliteit. De vaststelling van een nieuw kwaliteit beleidsdocument en het vastleggen van het instrumentarium zijn goede aanzetten, maar de organisatie vraagt om herstructurering op dit gebied.

Vanaf 1 maart 2020 wordt er gewerkt met een Management Team (MT) van 4 FTE directeuren en een Team Onderwijs en Kwaliteit van 4 FTE intern begeleiders aangestuurd door een directeur Onderwijs en Kwaliteit. De directeur Onderwijs en Kwaliteit doet verslag aan de verantwoordelijk directeur in het MT. Wekelijks is er overleg tussen de bestuurder en het MT waarbij Kwaliteit een vast agendapunt is.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg beschouwen we als ‘het totaal van activiteiten, procedures en instrumenten, die bedoeld zijn om op een permanente, systematische en cyclische wijze de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren’. Zelfevaluatie, onderzoeken en visitaties staan steeds in dienst van deze systematiek en de verdere ontwikkeling van de school. Niet de instrumenten maar de aanpak staat centraal.

Kwaliteitszorg is een aangelegenheid van iedereen binnen een school. Er is aandacht voor:

- de positie van het management waar het gaat om de aansturing van de extra ondersteuning, het onderwijs en de kwaliteitsverbetering: visie- ontwikkeling
- processen van sturing en zelfevaluatie in relatie tot kwaliteitszorg binnen de eigen school.

Er is aandacht voor het personeel door hen direct te betrekken bij de kwaliteitszorg en de zelfevaluatie.

Er is zeker aandacht voor de leerlingen, de ouders/verzorgers en de schoolomgeving en de kwaliteit opvattingen van deze groepen.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun

professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De leerkrachten zijn verantwoordelijk voor de resultaten van hun groep. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

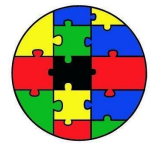
Binnen Sopogo werken we met een bovenschoolse analyse van de resultaten. Dit gebeurt transparant en integer en geeft (gedeeltelijk) inzicht m.b.t. de kwaliteit op de scholen en waarbij het benutten van elkaars kwaliteiten en delen van (bestaande) good-practice, geheel in lijn met de strategische uitgangspunten wordt vormgegeven.

De volgende kernbegrippen zijn door het directiebestuur geformuleerd:

- Het Sopogo-kwaliteitsbeleid biedt een basisstandaard, die op alle scholen toepasbaar is. Per school is er ruimte voor eigen invulling. Afwijking van/aanvulling op het kwaliteitsbeleid is mogelijk mits helder beredeneerd/beargumenteerd. Hiermee komen we tegemoet aan de eigenheid van de scholen en hebben de scholen de ruimte om keuzes te maken m.b.t. ontwikkelingen in het onderwijs die gerelateerd zijn aan hun organisatie.
- Kwaliteitsbeleid is een zaak van alle geledingen binnen de organisatie. In de uitwerking van de aspecten is daarom helder beschreven welke betrokkenheid van welke geleding wordt verwacht. 'Eigenaarschap' staat centraal.
- Binnen Sopogo wordt op dit moment gewerkt met functionele instrumenten t.b.v. een gedegen kwaliteitszorg. Good-practice en kennisdeling krijgt door het uitwisselen van functionele instrumenten invulling binnen onze stichting.
- Als basis voor onze kwaliteitszorg gebruiken we het model 'Regie op Onderwijskwaliteit' van de PO-Raad. Het start met een beschrijving van wat wij verstaan onder onderwijskwaliteit. Dit wordt hierin nader uitgewerkt voor identiteit, socialisatie, persoonsvorming en kwalificatie. Vervolgens beschrijven we hoe wij zicht hebben op de onderwijskwaliteit.
- We beschrijven op welke wijze wij onze kwaliteit bewaken, borgen en verbeteren. Ook nemen we hierin op hoe we verbetermaatregelen inzetten als de kwaliteit onvoldoende is.
- Verder wordt er beschreven wat het vraagt van alle medewerkers om de beoogde kwaliteit te realiseren en hoe we daar zicht op hebben. We leggen ook vast op welke wijze we ons intern en extern verantwoorden.

Onderwijsprestaties

Eindresultaten										
	toets 2018/ 2019	Landelijk gemiddel de 2019	% gewichten- lin 2018- 2019	aantal lln	2019	2018	2017		risico ?	
De Westhoek	Route 8	204	8%	25	206,5	208,8	214,7		●	
Buten de Poorte	CET	535,7	16%	8	538,6	539,4	534,5		●	
Stellegors	Dia/ Iep	357,7	19%	22	357,7	84,3	76		●	
Roxenisse	Route 8	204	13%	11	191,4	196,1	198,5		●	
De Inktvis	Route 8	204	10%	24	205,5	206,8	207,5		●	
J.C. Van Gent	route 8	204	9%	39	194,4	209,7	194,4		●	
De Pannebakker	IEP/Cito	81,8	8%	8	84,8	525,3	533,5		●	
De Molenvliet	Route 8	204	9%	2	212,5	201,6	218,4		●	
Het Startblok	Route 8	204	13%	7	186,9	202,5	203,6		●	
Ollie B. Bommel	Route 8	204	11%	13	207,7	189,7	530,5		●	
De Regenboog	Route 8	204	21%	11	195,7	174,3	196,3		●	
SBO Het Kompas	Route 8				179,8		168,1		●	
						Op of boven inspectie-ondergrens schoolvergelijkingsgroep				
						Onder inspectie-ondergrens schoolvergelijkingsgroep				

In het bovenstaande overzicht staan de eindtoetsen van alle scholen van de laatste 3 jaren. Vanuit de “oude” beoordelingswijze van de inspectie is het relevant om naar bovenstaande info te kijken. De inspectie heeft echter een nieuw Onderwijsresultatenmodel ontwikkeld waarin op een andere wijze gekeken wordt naar de kenmerken van de leerlingenpopulatie (CBS-schoolweging) en waarin referentieniveaus een belangrijke rol spelen in de beoordeling. We hebben ook op deze nieuwe manier gekeken naar de eindopbrengsten van het onderwijs. De nieuwe schoolweging – als alternatief voor gewichtenpercentage - ziet er voor de scholen van SOPOGO als volgt uit:

De volgende tabel geeft informatie over de schoolweging van alle scholen onder het bestuur. De tabel is gesorteerd van hoge naar lage schoolweging (gemiddelde).

Wat is de schoolweging van de scholen onder het bestuur op de schaal van 20 tot 40 vergeleken met het landelijk gemiddelde?

School	Schoolweging 2016-2017	Schoolweging 2017-2018	Schoolweging 2018-2019	Schoolweging (gemiddelde)
Ollie B Bommel	32,4	32,9	32,7	32,7
Openbare Basisschool De Regenboog	32,1	32,5	31,9	32,2
Basisschool Het Startblok	32,1	31,9	32,3	32,1
Openbare Basisschool Roxenisse	32,0	32,0	32,1	32,0
OBS De Inktvis	31,7	31,7	31,6	31,7
Openbare Basisschool J.C. van Gent	31,4	31,8	31,8	31,7
Openbare basisschool Stellegors	31,4	31,6	32,1	31,7
Bestuursgemiddelde	31,2	31,4	31,4	31,3
Openbare Basisschool De Pannebakker	30,7	31,7	31,1	31,2
Openbare Basisschool de Molenvliet	30,4	30,5	30,5	30,5
Landelijk gemiddelde	30,0	30,1	30,0	30,1
Basisschool Buten De Poorte	29,8	29,8	30,0	29,9
Openbare Basisschool De Westhoek	29,1	28,9	29,1	29,0

* Voor deze school is geen schoolweging beschikbaar.

Het overzicht maakt enerzijds duidelijk dat het gros van de scholen van Sopogo een schoolweging heeft die boven het landelijk gemiddelde ligt. De verdeling van alle scholen in Nederland volgt een normaalverdeling, waarbij de scholen met een lage schoolweging een minder complexe leerlingenpopulatie hebben dan de scholen met een hoge schoolweging.

Kijken we naar de normaalverdeling, dan wordt anderzijds zichtbaar dat de scholen dicht tegen dat landelijk gemiddelde aanliggen. De hoogste schoolweging is 32,7. Dit gegeven is belangrijk om mee te nemen bij de bepaling van een bestuursnorm.

Eindresultaten volgens nieuwe onderwijsresultatenmodel

Met de eindtoets toetsen basisscholen of de leerlingen aan het einde van groep acht de vereiste

referentieniveaus behaald hebben. Deze referentieniveaus zijn vanaf 2020-2021 de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs de basisvaardigheden van leerlingen op het gebied van taal en rekenen beoordeelt.

De inspectie kijkt in de beoordeling specifiek naar:

- Het percentage leerlingen dat aan het einde van het basisonderwijs een minimumniveau voor taal en rekenen behaalt. Dit wordt het fundamentele niveau of 1F genoemd. Iedere leerling zou dit niveau aan het einde van de basisschool moeten behalen.
- Het percentage leerlingen dat aan het einde van het basisonderwijs het hogere niveau voor taal en rekenen behaalt. Dit wordt het streefniveau of 2F (taal) en 1S (rekenen) genoemd. Het streven is dat zoveel mogelijk leerlingen dit niveau aan het einde van de basisschool behalen.

Hieruit volgen voor de school dus twee percentages. Eén percentage leerlingen dat het fundamentele niveau voor taal en rekenen heeft behaald en één percentage leerlingen dat daarnaast ook het streefniveau voor taal en rekenen heeft behaald. Om een stabiel beeld te krijgen gaat de inspectie uit van de resultaten van de laatste drie schooljaren samen.

De inspectie bepaalt welke percentages (fundamenteel niveau 1F en streefniveau 1S/2F) de leerlingen op een school zouden moeten behalen. Deze vooraf bepaalde waarden worden signaleringswaarden genoemd. De signaleringswaarde voor 1F is gelijk voor alle scholen en ligt op 85%. Dit houdt in dat 85% van de leerlingen aan het einde van de basisschool het fundamentele niveau moet behalen. De signaleringswaarde voor 1S/2F is afhankelijk van de schoolweging. Heeft de school een hoge schoolweging (en dus een meer complexe leerlingenpopulatie), dan geldt een lagere signaleringswaarde.

Voor het inspectieoordeel 'voldoende' moet het percentage leerlingen op de school in principe voor zowel het fundamentele niveau als het streefniveau op of boven de signaleringswaarden liggen. Als een percentage onder de signaleringswaarde ligt, dan vraagt de inspectie de school tijdens een onderzoek om een toelichting.

Alle scholen van Sopogo scoren boven de minimale ondergrens van 85% 1F. Daarnaast is ook een vergelijking gemaakt met het gemiddelde van scholen met een vergelijkbare schoolweging. Dat wordt geïllustreerd in de oranje en groene kleuren in de tabel. 5 van de 11 scholen scoren daar boven het gemiddelde van vergelijkbare scholen. De Pannebakker en de Roxenisse scoren beiden dicht op deze ondergrens.

Waar bij 1F voor alle scholen dezelfde ondergrens gold, maakt de inspectie bij haar beoordeling wel een verschil t.a.v de 2F/1S resultaten. Ook hier geldt dat alle Sopogo scholen op dit moment voldoen aan de minimale grenzen van de inspectie. Naast de Pannebakker en de Roxenisse zijn ook Stellegors en de Regenboog scholen die de ondergrens van de inspectie benaderen.

Wat is het percentage leerlingen dat het fundamentele niveau (1F) heeft behaald op de scholen onder het bestuur ten opzichte van vergelijkbare scholen in Nederland?

School	% 1F behaald (over drie schooljeren)	Schoolweging (gemiddelde)	Aantal leerlingen (gemiddelde)
Basisschool Buten De Poorte	100,0% 96,0%	29,9	10,7
Openbare Basisschool de Molenvliet	100,0% 96,1%	30,5	4,0
Openbare Basisschool De Westhoek	97,9% 96,0%	29,0	26,3
Openbare basisschool Stellegors	97,1% 95,4%	31,7	19,3
Ollie B Bommel	96,9% 95,1%	32,7	10,7
OBS De Inktvis	93,8% 95,4%	31,7	23,3
Openbare Basisschool J.C. van Gent	93,7% 95,4%	31,7	35,3
Openbare Basisschool De Regenboog	92,6% 95,1%	32,2	9,0
Basisschool Het Startblok	91,5% 95,1%	32,1	14,3
Openbare Basisschool De Pannebakker	89,9% 95,4%	31,2	11,0
Openbare Basisschool Roxenisse	88,6% 95,1%	32,0	12,7

Legenda % 1F behaald

- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Onder signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Signaleringswaarde inspectie (85,0%)
- Gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging

Treasurybeleid

Binnen Sopogo wordt op dit moment gewerkt met functionele instrumenten t.b.v. een gedegen kwaliteitszorg. Good-practice en kennisdeling krijgt door het uitwisselen van functionele instrumenten invulling binnen de stichting. Als basis voor onze kwaliteitszorg gebruiken we het model 'Regie op Onderwijskwaliteit' van de PO-Raad.

Het ministerie heeft in 2001 een regeling in werking gezet waarbij een kader wordt gesteld waarbinnen de instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid moeten inrichten en organiseren. Uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. De regeling bevat voorschriften over het risicomijdend beleggen en belenen. Het bestuur van Sopogo heeft zich hieraan geconformeerd. In de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek van de Minister van OCW per 1 januari 2010 zijn deze regels aangescherpt en van kracht voor onder andere het primair onderwijs.

Sopogo heeft haar beleid vastgelegd in haar Treasurystatuut, wat is vastgesteld op 20 januari 2017 en goedgekeurd op 14 februari 2017.

Het beleid is erop gericht om een zo hoog mogelijk rendement te combineren met een zo laag mogelijk risico. Deze afweging wordt meegenomen in de productkeuze naar aard, looptijd en beschikbaarheid van middelen. In de praktijk wordt invulling gegeven aan dit profiel door gebruik te maken van beleggingen in obligaties en zogeheten ondernemers top deposito en spaarrekeningen.

Treasuryverslag

Het beleid rond het beleggen en belenen van middelen is vastgelegd in een Treasurystatuut.

Over het algemeen kan worden gesteld dat aan de algemene doelstellingen van het treasurybeleid wordt voldaan, d.w.z.:

- De benodigde geldmiddelen zijn tijdig beschikbaar acceptabele condities;
- Het streven is om het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de kaders van het treasurystatuut te optimaliseren;
- Ten aanzien van het beheersen en bewaken van financiële risico's is Sopogo bezig met de overstap naar een andere huisbankier. Er is gekozen voor de Rabobank, omdat daar de gedeelde autorisatie en het 4-ogen principe beter is te regelen. Daarmee komt een einde aan de mogelijkheid om zelfstandige betaalopdrachten uit te voeren.

Financieel beleid

Inleiding

De financiële administratie van Sopogo is in 2019 geheel in Afas gevoerd. De inrichting van de Afas administratie lag vast, omdat Sopogo gebruik heeft gemaakt van de bestaande omgeving van een collega schoolbestuur. De verwerking van de inkoopfacturen is digitaal verlopen via Pro-Active.

Inkoopfacturen zijn ingeboekt en gejournaliseerd door de beleidsmedewerker Financiën. De goedkeuring en het vrijgeven voor betaling is verlopen via de budgetverantwoordelijken.

Er is maandelijks gerapporteerd over het tot dan toe gerealiseerde resultaat. Hierbij zijn de resultaten afgezet tegen de begroting en zijn de verschillen geanalyseerd.

Inkoop binnen budget is toegestaan aan de budgethouders. Inkoop met hoge of langdurige verplichting (boven de € 10.000) is alleen toegestaan met autorisatie van de bestuurder.

Ten einde volledig te kunnen voldoen aan het 4-ogen principe bij bankbetalingen is Sopogo eind 2019 overgestapt naar de Rabobank. De ABN-AMRO rekeningen zullen in de loop van 2020 worden opgeheven.

In 2019 is gestart met de implementatie van een nieuwe eigen Afas omgeving. Dit was noodzakelijk, omdat de beoogde samenwerking met het collega-schoolbestuur niet levensvatbaar bleek. Vanaf 2020 wordt de financiële, personele en salarisadministratie van Sopogo in een eigen Afas omgeving gevoerd. In die omgeving vindt nu ook het aanmaken en versturen van verkoopfacturen plaats en is er sprake van contractbeheer.

In 2020 zal het financiële beleid worden beschreven in een zogenaamd AO/IC handboek. Hierin zullen ook de in Afas ingerichte workflows worden beschreven.

2019

Dit financieel verslag 2019 geeft een samenvatting van de jaarrekening van SOPOGO. Om volledig inzicht te krijgen in de financiële resultaten en de grootte en samenstelling van het vermogen wordt verwezen naar de volledige jaarrekening voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de jaarrekening over 2019 en tevens zal een verklaring worden gegeven van de verschillen tussen de begroting 2019 en realisatie 2019 alsmede tussen de realisatie 2019 en 2018.

Zoals vermeld, beperken we ons in deze paragraaf verder tot de kengetallen en de belangrijkste financiële gegevens.

De opbouw van het rapport inzake de jaarrekening van de Stichting spreekt voor zich: het omvat onder andere de balans per 31 december 2019, de 'staat van baten en lasten' 2019 en het kasstroomoverzicht van 2019.

Totaal gerealiseerde baten	€	10.244.646
Totale lasten	€	<u>10.561.311</u>
Resultaat	€	-319.693

Het negatieve resultaat (-319.693), plus de afschrijvingen over 2019 (+416.862), de desinvesteringen (79.911), de stijging van de vlottende middelen (271.621) verminderd met de omvang van de investeringen (-/-303.542), en een daling in de voorzieningen (-/-16.122)) laten een stijging zien van de liquide middelen van 49.127

Liquide middelen op 31 december 2019	€	1.166.154
Liquide middelen op 31 december 2018	€	1.117.024

Van de liquide middelen stond op 31 december 2019 het grootste deel (€ 1.163.725) op de rekening courant bij de ABN Amro Bank .

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer wordt beoordeeld aan de hand van twee kengetallen met signaleringsgrenzen.

De solvabiliteit (mate waarin het bestuur in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen) op 31 december 2018 geldt als een momentopname en kan gezien worden op twee manieren: exclusief voorzieningen (solvabiliteit 1) en inclusief voorzieningen (solvabiliteit 2).

	norm	2019	2018
Solvabiliteit 1*			
Eigen vermogen (exclusief voorzieningen/totaal passiva*)	>50	67,71	75,02
Kapitalisatiefactor**			
Balanstotaal -/- boekwaarde gebouwen & terreinen/totale baten	<35	31,15	33,22

* Ondergrens 20%, alle bezittingen (het kapitaal) van een schoolbestuur moeten tenminste voor een vijfde deel zijn gefinancierd met eigen vermogen. Er is geen bovengrens vastgesteld.

** De kapitalisatiefactor wordt gehanteerd als kengetal om te signaleren of een onderwijsinstelling zijn kapitaal al dan niet efficiënt benut. Dit kengetal wordt berekend door het totaal kapitaal minus de boekwaarde van gebouwen & terreinen te delen op de totale baten. Als signaleringsgrens wordt hierbij een bovengrens van 60% gegeven voor kleine schoolbesturen en een bovengrens van 35% voor grote(re) schoolbesturen. Sinds 2010 geldt deze kapitalisatiefactor. De Stichting komt in 2019 uit onder de vastgestelde bovengrens van 35,0.

Budgetbeheer

Het budgetbeheer wordt beoordeeld aan de hand van twee kengetallen met signaleringsgrenzen.

	norm	2019	2018
Liquiditeitsratio*	2,00	1,67	2,15
Rentabiliteit**	1,00	-3,12	-1,15

* Ondergrens 0,50, bovengrens 1,5

**Ondergrens 0,%, bovengrens 5%

Analyse van de baten en lasten 2019 ten opzichte van het resultaat van 2018

B.1.2 Staat van baten en lasten over 2019

Staat van baten en lasten			
	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	10.010.983	9.636.133	9.507.271
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.108	-	4.958
3.5 Overige baten	230.555	155.000	294.573
Totaal baten	10.244.646	9.791.133	9.806.803
4 Lasten	v		
4.1 Personeelslasten	8.891.273	8.342.715	8.338.334
4.2 Afschrijvingen	416.862	338.539	265.893
4.3 Huisvestingslasten	654.239	614.279	635.465
4.4 Overige instellingslasten	598.937	489.223	676.517
Totaal lasten	10.561.311	9.784.756	9.916.210
Saldo baten en lasten	316.665-	6.377	109.409-
5 Financiële baten en lasten	3.027-	4.000-	2.988-
Resultaat	319.693-	2.377	112.398-
Nettoresultaat	319.693-	2.377	112.398-

De 'staat van baten en lasten' over 2019 is afgesloten met een negatief saldo van € 319.693 tegenover een negatief resultaat van € 112.398 in 2018. Voor 2019 was een positief saldo begroot van € 2.377.

Vooropgesteld moet worden dat het feitelijk resultaat nog € 208.000 lager ligt. In november zijn de personele beschikkingen verhoogd ter dekking van de salarisverhogingen per 01-01-2020. De verhoging die ontvangen is voor de maanden augustus tot en met december is bestemd voor de eenmalige uitkering (een in de CAO opgenomen compensatie voor de late doorvoering van de salarisverhoging) die in februari 2020 heeft plaatsgevonden. Het gaat hierbij om een bedrag van ruim € 65.000. Daarnaast is er in december een eenmalige aanvulling op de personele bekostiging ontvangen (ruim € 142.000) ter dekking van de tweede eenmalige uitkering in februari (komt ook voort uit de nieuwe CAO). Het is daarom dat er € 527.693 ten laste is gebracht van de Algemene Reserve en er een bestemmingsreserve personeel is gevormd van € 208.000.

Baten

De stijging van de Rijksbijdragen € 503.712 in 2019 ten opzichte van de realisatie 2018 kan worden verklaard door de verhoging van de Rijksbijdrage ivm de reparatie van de gevolgen van de CAO afspraken. Ook is hierin opgenomen de eenmalige uitkering, uitbetaald in december, ter compensatie van de uitkering die in februari 2020 heeft plaatsgevonden. Hoewel de reguliere vergoeding vanuit het Samenwerkingsverband (zorgbudget en arrangementsgelden) in 2019 iets lager was dan in 2018 is de totale bijdrage vanuit het Samenwerkingsverband gestegen met € 76.847. Er is extra bekostiging ontvangen voor SBO Het Kompas. De overige baten zijn gedaald met € 64.018. De daling wordt onder andere veroorzaakt door het wegvallen van de per 2018 gestopte subsidie van het Fonds cultuurparticipatie (€-104.415), een stijging van de verhuurinkomsten (€20.097) en een stijging van de detacherings opbrengsten (€ 16.161).

Lasten

De stijging van de lasten met € 645.101 in 2019 ten opzichte van de realisatie 2018 is een stijging van 6,5%.

Mede door de gevolgen van de CAO en de hogere pensioenlast (15%) zijn de kosten lonen en salarissen met 6,9% gestegen. Het aantal FTE is met 5,4% gestegen. De overige personele lasten zijn met 5,33% gestegen.

De afschrijvingslasten zijn met 56,8% gestegen. De stijging wordt grotendeels veroorzaakt door aanpassing van de afschrijvingstermijn op meubilair naar maximaal 20 jaar. Na inventarisatie bleek een gedeelte van het schoolmeubilair (met een afschrijvingstermijn van 40 jaar) niet langer bruikbaar. Het meubilair is afgevoerd en de restwaarde is afgeboekt. De huisvestingslasten liggen in 2019 3% hoger dan in 2018. Kosten van energie en schoonmaak zijn slechts licht gestegen.

De overige instellingslasten zijn in 2019 gedaald met 11,5%. De kosten voor het administratiekantoor zijn met 77% gedaald ivm de overstap naar Afas. De telefoonkosten zijn gestegen door vernieuwing van de telefooncentrale. Nieuw zijn de kosten voor AVG. Daarnaast zijn de kopieerkosten apart in beeld gebracht (vielen onder leermiddelen). Doordat de subsidie voor Cultuur kleurt je Leven is afgewikkeld in 2018, zijn de kosten voor culturele vorming in 2019 beduidend lager. De vordering op de gemeente, zijnde voorbereidingskosten op nieuwbouw, is afgeboekt. De kosten zijn zonder overleg en te vroeg gemaakt en komen daardoor niet in aanmerking voor vergoeding.

Door de dalende rente zijn de renteopbrengsten in 2019 nog lager dan in 2018. De bankkosten zijn in 2019 lager.

Samenvatting baten en lasten 2019 tov 2018

Stijging baten		€	437.843
Stijging lasten	-/-	€	645.101
Afname financiële lasten	-/-	€	39
Afname resultaat t.o.v. 2018	-/-		€ -207.295

Analyse van jaarrekening 2019 en begroting 2019

Het resultaat van de jaarrekening 2019 is € 322.070 lager dan begroot.

De baten zijn € 453.513 hoger dan begroot. De Rijksbijdragen lagen € 374.850 hoger dan begroot als gevolg van de reparatie van de gevolgen van de CAO maatregelen en de toekenning van een eenmalige uitkering in december. De overige baten lagen € 75.555 hoger dan begroot, de inkomsten uit verhuur zijn € 34.309 hoger, de inkomsten uit detachering zijn € 24.848 hoger dan begroot.

De lasten liggen in 2019 € 776.555 hoger dan begroot. Dit is 8,86 %. De personele lasten liggen 6,58% hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk omdat besloten is de begrote bezuiniging op personeel per schooljaar 2019/2020 niet door te voeren. Voor personeel dat niet in loondienst is, was geen post opgenomen in de begroting. Door het uitvallen van 2 directeurs en een bestuurder was er de noodzaak om externe vervanging in te huren.

De afschrijvingskosten liggen 23,1% hoger dan begroot. Dit is het gevolg van de niet begrote herwaardering van het meubilair. Een deel is buiten gebruik gesteld en daarnaast is de afschrijvingstermijn teruggebracht van 30/40 jaar naar 20 jaar.

De huisvestingskosten liggen 6,5% hoger dan begroot. Er is meer onderhoud gepleegd dan begroot. Daarnaast liggen de energielasten ook hoger dan begroot. De overige instellingslasten liggen 22,4% hoger dan begroot. Het gaat om een bedrag van € 109.714. Er is € 67.984 meer uitgegeven aan leermiddelen dan begroot en Sopogo is gebruik gaan maken van een leasebus.

Samenvatting baten en lasten 2019 tov begroting 2019

Hogere baten		€	453.513
Hogere lasten	-/-	€	776.555
Lagere financiële lasten		€	973
Lager resultaat t.t.v. de begroting	-/-		€ -322.070

Analyse op de balans 2019 tov 2018

De vaste activa zijn gedaald met € 113.321. Dit is het gevolg van het buiten gebruik stellen van schoolmeubilair en het aanpassen van de afschrijvingstermijn op meubilair naar maximaal 20 jaar.

De vorderingen zijn per einde jaar 2019 slechts € 5.302 hoger dan einde jaar 2018.

De voorziening voor personeel (jubilea) is gedaald met € 16.122. Er zijn in 2019 verhoudingsgewijs veel uitkeringen geweest, wat de verplichtingen in de toekomst heeft doen afnemen.

De kortlopende schulden zijn € 276.923 hoger als gevolg van een hogere schuld aan de crediteuren en de belastingdienst. Daarnaast zijn de overlopende passiva gestegen met € 105.648. Hierin zit de post “nog te besteden nadeelcompensatie huisvesting” van € 93.134.

Duurzaamheid

Bewustwording over duurzaamheid begint in de klas, bijvoorbeeld met lesmateriaal over verschillende vormen van duurzaamheid en waarom duurzaamheid belangrijk is (klimaatverandering, uitputting van de aarde, eerlijke handel etc.).

Omdat voor 8 van de 12 scholen een nieuwbouw traject is gestart of zal starten moeten verstandige keuzes gemaakt worden v.w.b. investeringen in verduurzaming. (geen zonnepanelen of led verlichting in een gebouw dat binnen de afschrijvingstermijn van dergelijke investeringen zal worden vervangen).

Bij vervangingen (ICT/verlichting/keukenapparatuur) is prijs alleen niet de belangrijkste factor, de ecologische footprint van de apparatuur wordt ook meegenomen in de afweging.

De financiële positie van de Stichting is aanleiding om een voorgenomen investering in zonnepanelen op De Regenboog en De Inktvis vooruit te schuiven. Wellicht dat voor De Regenboog (onderdeel van een MFA) in samenwerking met de gemeente Goeree-Overflakkee wel deze stap gezet kan worden.

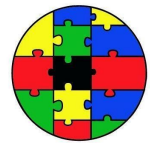
10. Toekomstige ontwikkelingen

Inleiding

Zoals al eerder gemeld heeft Sopogo te laat gereageerd op de het dalend aantal leerlingen. Het gevolg hiervan is dat er voor 2020 een grote bezuinigingsopdracht ligt. Sopogo heeft ervoor gekozen om het personeelsbestand in fases aan te passen aan de leerlingenprognose. Daarbij is het belangrijk dat de kwaliteit van het onderwijs niet onder druk komt te staan. Voorwaarde is een goede bezetting en verdeling van het personeel in het primair proces. Aan deze samenstelling zal na 2020 niet veel veranderen, tenzij de fluctuatie in het leerlingaantal groter is dan de begrote 3%.

Efficiency is gevonden in het verkleinen van het management. Er is inmiddels een managementteam gevormd, dat slagvaardiger en efficiënter kan werken dan de 12 individuele directeuren uit de bestaande situatie. In plaats van een versnipperde interne begeleiding per school, wordt er toegewerkt naar een team Onderwijs en Kwaliteit. Dit team kan gericht hulp bieden en de kwaliteit van het onderwijs bewaken.

Continuïteitsparagraaf

Meerjarenbegroting

Staat van baten en lasten					
	2019	2020	2021	2022	2023
Baten					
Rijksbijdrage OCW	€ 10.010.983	€ 9.755.213	€ 9.657.661	€ 9.464.508	€ 9.275.217
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	€ 3.108	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige baten	€ 230.555	€ 261.590	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
	€ 10.244.646	€ 10.016.803	€ 9.742.661	€ 9.549.508	€ 9.360.217
Lasten					
Personele lasten	€ 8.891.273	€ 8.485.016	€ 8.230.466	€ 7.983.552	€ 7.744.045
Huisvestingslasten	€ 654.239	€ 561.455	€ 561.455	€ 561.455	€ 561.455
Overige instellingslasten	€ 598.937	€ 600.064	€ 588.063	€ 576.301	€ 564.775
Afschrijvingen	€ 416.862	€ 370.268	€ 358.812	€ 362.062	€ 365.312
	€ 10.561.311	€ 10.016.803	€ 9.738.795	€ 9.483.370	€ 9.235.587
Saldo baten en lasten	€ 316.665	€ -	€ 3.866	€ 66.138	€ 124.630
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	€ 385	€ -	€ -	€ -	€ -
Financiële lasten	€ 3.413	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 3.027	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 319.693	€ -	€ 3.866	€ 66.138	€ 124.630
<i>rentabiliteit</i>	-3%	0%	0%	1%	1%

Toelichting:

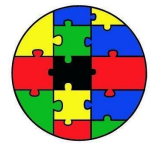
Vanuit de de cijfers van het CBS valt op te maken dat er tot 2023 nog sprake zal zijn van een krimp met een daling van ongeveer 4%. Hoewel de groei aan de onderkant zich wat uitbreidt, is er tot dat moment onbalans in onder- en bovenbouw. Dit vertaalt zich in een lagere bekostiging. In de begroting is rekening gehouden met een leerlingendaling van 3%. Momenteel wordt een deel van het surplus aan personeel nog gedetacheerd bij andere instellingen. Dit zal in de toekomst niet meer nodig zijn, daardoor dalen de overige baten.

Het aantal FTE kan door uitstroom (ongedwongen) in lijn gebracht worden met het dalend aantal leerlingen. Hierdoor blijft de personele last in lijn met de baten. Door de afstoting van 1 van de 13 scholen in het schooljaar 2020/2021 gaan de huisvestingslasten omlaag.

De komende jaren staan een aantal nieuwbouwprojecten in de planning. Bij de investeringen is rekening gehouden met herinrichting. Daarnaast is de verwachting dat er voor de scholen die niet gaan verhuizen meer onderhoud nodig is de komende jaren. In 2021 zien we nog een daling in de afschrijvingskosten, maar dat wordt veroorzaakt door de verkoop van het onderwijsbureau. Vanaf 2020 wordt er rekening gehouden met een investering van € 500.000 per jaar. Hiervan is de helft gereserveerd voor groot onderhoud en verbouwingen.

Sopogo streeft ernaar om de komende jaren, ondanks een krimpend leerlingenaantal te streven naar een positief resultaat. Dit kan door de grootste kostenpost (personeel) mee te laten krimpen met het leerlingenaantal. Omdat Sopogo de kwaliteit van het onderwijs niet onder druk wil zetten, zal er vooral gekeken worden naar een kleiner management en een efficiëntere inzet van extra ondersteuning. Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheden van samenwerking op het niveau van het onderwijsbureau.

Leerlingenprognose en personele bezetting

	2018	2019	2020	2021	2022
Leerlingenaantallen per 1 oktober	1.437	1.442	1.399	1.357	1.316
Personele bezetting per 31 december	120,22	128,31	101,75	98,39	96,54
bestuur/management	12,97	13,12	10,39	8,75	6,90
Primair proces	93,21	105,60	84,46	84,74	84,74
Ondersteunend personeel	14,04	9,59	6,91	4,90	4,90
Aantal leerlingen/totaal personeel	15,42	13,66	16,56	16,01	15,53
Aantal leerlingen/Onderwijzend personeel	11,95	11,24	13,75	13,79	13,63

Toelichting

Zoals eerder gemeld, gaat Sopogo uit van een krimp met betrekking tot het leerlingenaantal van 3%. Door anders organiseren en uitstroom is het mogelijk de personele bezetting hierop aan te passen. Er is gekozen voor een kleiner management en minder ondersteunend personeel. Zo kan de personele bezetting in het primair proces op peil blijven. Alleen in 2020 is daar een forse daling te zien. Dit is nodig om de disbalans die in de voorgaande jaren is ontstaan te repareren.

Meerjarenbalans

Balans	2019	2020	2021	2022	2023
Activa					
1.2 Materiële vaste activa	€ 1.863.085	€ 1.992.817	€ 1.709.005	€ 1.846.943	€ 1.981.631
1.5 Vorderingen	€ 739.158	€ 725.000	€ 700.000	€ 715.000	€ 715.000
1.7 Liquide middelen	€ 1.166.154	€ 963.856	€ 1.251.534	€ 1.139.734	€ 1.129.676
	€ 3.768.397	€ 3.681.673	€ 3.660.539	€ 3.701.677	€ 3.826.307
Passiva					
2.1 Eigen Vermogen	€ 2.551.673	€ 2.551.673	€ 2.555.539	€ 2.621.676	€ 2.746.307
2.2 Voorzieningen	€ 76.930	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
2.4 Kortlopende schulden	€ 1.139.794	€ 1.050.000	€ 1.025.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
	€ 3.768.397	€ 3.681.673	€ 3.660.539	€ 3.701.676	€ 3.826.307

Toelichting

Sopogo heeft voor de begroting 2020 meerdere scenario's voor de meerjarenbegroting uitgewerkt. Uiteindelijk is gekozen voor het scenario dat rekening houdt met een krimp van 3%. Ook de meerjarenbalans is gebaseerd op dit scenario.

Voor Sopogo was het belangrijk om de neergang in liquide middelen te stoppen. Dit omdat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. Dit is mogelijk door goed naar de uitgaven te kijken en deze mee te laten bewegen met de leerlingprognose. Eind 2020 wordt het onderwijsbureau verkocht. Hierop rust geen hypothecaire schuld, de opbrengst vloeit dus direct terug in de liquide middelen. De materiële activa dalen wel, omdat het gebouw maar deels was afgeschreven. De verwachting is dat de verkoop geen boekverlies zal opleveren.

De afgelopen jaren is door omstandigheden (mogelijke nieuwbouw) onderhoud uitgesteld. Voor de komende jaren is wel rekening gehouden met investeringen met betrekking tot onderhoud en verbouwing. De verwachting is dat zeker 2 nieuwbouwprojecten in de nabije toekomst uitgevoerd gaan worden. Sopogo heeft er rekening mee gehouden dat ook een verhuizing naar nieuwbouw kosten met zich meebrengen.

Omdat het personeelsbestand kleiner wordt is de prognose, dat de huidige jubileumvoorziening

toereikend blijft.

Door een daling in de inkomsten en uitgaven, zullen de vorderingen en schulden ook licht afnemen.

Kasstroom en financiering

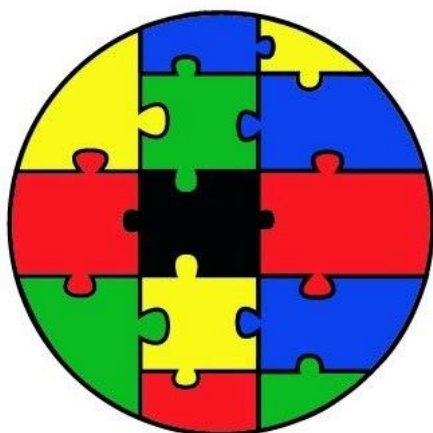
Door de gebeurtenissen in 2019 is de liquiditeit van Stichting Sopogo onder druk komen te staan. In voorbereiding op een eventueel tekort aan liquide middelen zijn er gesprekken geweest met de financiële experts van de onderwijsinspectie en het Ministerie van Onderwijs over de mogelijkheden van Schatkistbankieren. Duidelijk is geworden dat Sopogo door de risicotoets zou komen en dus in aanmerking zou komen voor een krediet.

Omdat de liquiditeitspositie iedere maand een beter beeld laat zien (mede dankzij de verkoop van het onderwijsbureau in december) is er nog geen officiële aanvraag voor een krediet verstuurd.

Het ziet er naar uit, omdat de bezuinigingsdoelen grotendeels behaald zullen worden, dat een aanvraag uiteindelijk ook niet nodig zal zijn.

Financieel Jaarverslag 2019

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee
te Oude-Tonge

St. Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee
Emmastraat 11 - 13
3255 BD Oude-Tonge
Telefoon: 0187 - 49 78 00
E-mail: info@sopogo.nl
Website: www.sopogo.nl

Datum: mei 2020

Inleiding

Aanbieding

De Stichting Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee te Oude-Tonge biedt u hierbij het “Rapport inzake het financieel jaarverslag” over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 aan. Het “Rapport inzake het financieel jaarverslag” bestaat uit een balans per 31 december 2019 en een Staat van Baten en Lasten over de periode 1 januari tot en met 31 december 2019, welke beiden zijn voorzien van de benodigde specificaties en toelichtingen. Het “Rapport inzake het financieel jaarverslag” maakt onderdeel uit van het “Jaarverslag”.

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee

S. Sanderse
Directeur-Bestuurder

A

Toelichting op onderdelen van het jaarverslag

A.1 Financiële Kengetallen

Meestal zijn kengetallen verhoudingen tussen grootheden; soms is een kengetal een absoluut getal. Kengetallen worden gehanteerd voor een beter begrip en om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de financiële positie in de loop der tijd.

Solvabiliteit

-Verhouding eigen vermogen/ totaal vermogen

	31-12-2019		31-12-2018
$\frac{\text{Eigen verm(excl voorzieningen)}}{\text{Totale passiva}}$	$\frac{2.551.673}{3.768.397} = 67,71\%$		$\frac{2.871.366}{3.827.289} = 75,02\%$

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin het bestuur in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen. Vanwege de afname van het Eigen Vermogen en de afname van het Balanstotaal neemt het verhoudingsgetal af ten opzichte van 2018.

Liquiditeit

-Vlottende activa/kort vreemd vermogen

	31-12-2019		31-12-2018
$\frac{\text{Vlottende activa}}{\text{Kort vreemd vermogen}}$	$\frac{1.905.312}{1.139.794} = 1,67$		$\frac{1.850.882}{862.871} = 2,15$

De liquiditeit geeft aan in welke mate de organisatie haar lopende betalingsverplichtingen kan voldoen

Rentabiliteit

-Verhouding resultaat/ totale baten

	31-12-2019		31-12-2018
$\frac{\text{Resultaat}}{\text{Totale baten}}$	$\frac{-319.693}{10.244.645} = -3,12\%$		$\frac{-112.398}{9.806.803} = -1,15\%$

De rentabiliteit geeft aan hoe effectief met de opbrengsten wordt omgegaan. Bij dit kengetal wordt gekeken naar de verhouding tussen het netto-resultaat en de totale opbrengsten.

Weerstandsvermogen

-Eigen vermogen/ totale baten

	31-12-2019		31-12-2018
$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totale baten}}$	$\frac{2.551.673}{10.244.645} = 24,91\%$		$\frac{2.871.366}{9.807.617} = 29,28\%$

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de financiële veerkracht van de organisatie. Is de organisatie voldoende in staat eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen vormt daarmee een buffer voor eventuele calamiteiten.

A.1 Financiële Kengetallen

Werkkapitaal

Het werkkapitaal wordt gebruikt als maatstaf voor de liquiditeit. Het is het bedrag waarmee het langdurig beschikbare vermogen de vaste activa overtreft. Feitelijk geeft het aan hoeveel lang vermogen beschikbaar is voor de financiering van de activiteiten van de stichting.

	31-12-2019	31-12-2018
Eigen vermogen	2.551.673	2.871.366
Lang vreemd vermogen	76.930	93.052
	2.628.603	2.964.418
Vaste activa	1.863.085	1.976.405
Werkkapitaal	765.518	988.012

Kapitalisatiefactor

Kengetal om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. Als instellingen meer kapitaal hebben dan past bij de jaarlijkse baten, wordt een deel van dat kapitaal kennelijk niet efficiënt benut: men zou immers dezelfde diensten moeten kunnen leveren met minder kapitaal. Omdat signaleringsgrenzen niet perfect zijn, zullen er overigens zeker instellingen zijn die boven de signaleringsgrens uitkomen en waarbij uit nader onderzoek blijkt dat er geen sprake is van onderbenutting van kapitaal.

Voor schoolbesturen in PO en VO die geen gebouwen en terreinen op hun balans hebben, adviseert de commissie een bovengrens aan de kapitalisatiefactor van 35% voor grote en 60% voor kleine instellingen.

De kapitalisatiefactor van de stichting wordt als volgt berekend:

	31-12-2019		31-12-2018
Totale activa -BW gebouwen	3.191.722		3.257.784
Totale baten, excl. vervangingskn.	10.245.031	= 31,15 %	9.806.803 = 33,22 %

De kapitalisatiefactor kent drie functies: de *transactiefunctie*, de *financieringsfunctie* en de *financiële buffer*.

De transactiefunctie betreft de middelen die moeten worden aangehouden om de kortlopende schulden te voldoen. De transactieliquiditeit wordt berekend door het bedrag van de kortlopende schulden te delen door het totaal van de jaarlijkse baten. Ultimo kalenderjaar 2019 bedraagt de transactieliquiditeit 11,13%.

De financieringsfunctie betreft de middelen die moeten worden aangehouden om de materiële vaste activa (niet zijnde gebouwen en terreinen) te zijner tijd te kunnen vervangen. Het percentage voor de vervangingswaarde is voor grote schoolbesturen in het PO gesteld op 55%. De procentuele financieringsfunctie wordt berekend door 55% van de aanschafwaarde van de materiële vaste activa (niet zijnde gebouwen en terreinen) te delen door het totaal van de jaarlijkse baten (incl. financiële baten). Ultimo kalenderjaar 2019 bedraagt de financieringsfunctie 12,21 %.

De financiële buffer is het resterende deel van de kapitalisatiefactor en is bedoeld voor het opvangen van bijvoorbeeld terugloop in leerlingaantallen, financiële gevolgen van arbeidsconflicten, instabiliteit in de bekostiging en onvolledige indexatie van de bekostiging. Ultimo 2019 bedraagt de financiële buffer 7,82 %.

De stichting valt met een kapitalisatiefactor van 31,15 % onder de gehanteerde bovengrens van 35% voor grote schoolbesturen. Jaarlijks kan/mag hiervan 10% (+/-) worden afgeweken. Het maken van een goede meerjarenbegroting en een gedegen risicoanalyse zijn cruciaal voor een gezond financieel beleid. In een vroegtijdig stadium ontstaat dan inzicht in mogelijke knelpunten waar gericht acties op kunnen worden ondernomen.

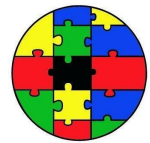

B

Jaarrekening

B.1 Grondslagen voor de jaarrekening

De onderstaande samenvatting van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling is bedoeld als een leidraad voor een juiste interpretatie van de in deze jaarrekening gepresenteerde financiële gegevens.

1. Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van St. Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee verantwoord.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

In de jaarrekening zijn de bedragen op hele euro's afgerond.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

2. Balans

Materiële vaste activa

De investeringen in meubilair, ICT en onderwijsleerpakket zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met de afschrijvingen. Als ondergrens van de te activeren activa wordt € 500,- gehanteerd. Met ingang van 1 januari 2018 wordt mbt Groot Onderhoud en Verbouwingen de componentenmethode gehanteerd. Voor verbouwingen en Groot onderhoud wordt een ondergrens gehanteerd van € 10.000. De materiële vaste activa worden in de maand volgend op de investering naar tijdsgelang afgeschreven.

De indeling in activagroepen en afschrijvingstermijnen (in jaren) is als volgt:

<u>Gebouwen</u>	40
Verbouwingen en Groot onderhoud	10-20
<u>Meubilair</u>	
- kasten	10-20
- bureaus, stoelen, schoolborden	5-20
- bureaustoelen	5-10
<u>Inventaris en apparatuur</u>	
- keukeninrichting	10-15
- audio-apparatuur	5-8
- kantoormachines	5-10
<u>Onderwijsleerpakket</u>	
Lesmethodes	6-8
Nietmethode gebonden les- en speelmateriaal	5-10
Muziekinstrumenten	10-20

ICT/ automatisering

-digiborden	6-10
-touchscreens	5-7
-netwerkserver	5-8
- computers/ tablets	3-5
- gebruiktecomputers/ laptop/ beamer	2

Machines en installaties

-zonnestroominstallatie	20

Indien van toepassing zijn de materiële vaste activa verminderd met afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling.

Ontvangen investeringssubsidies worden in minder gebracht op de aanschafwaarde van de betreffende materiële vaste activa.

B.1 Grondslagen voor de jaarrekening

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Overlopende activa

De waardering van de overlopende activa geschiedt tegen de nominale waarde

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde

Reserves

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en 2 bestemmingsreserves. Conform de jaarverslaggevingsvoorschriften van OCW, is het exploitatieresultaat over 2019 in de reserves per 31-12-2019 verwerkt. De in de jaarrekening gepresenteerde balans is derhalve na resultaatverdeling.

Reserves worden gevormd conform de door het bestuur daartoe genomen besluiten dan wel op grond van ministeriële regelgeving.

Ook de onttrekkingen aan de reserves geschieden conform daartoe strekkende bestuursbesluiten of geschieden op basis van rijksregelgeving.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker doch redelijk in te schatten is;
- Bestaande risico's ter zake van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is, maar het tijdstip niet;
- Verplichting tot het maken van bepaalde kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong (mede) vindt in het boekjaar of in een daaraan voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten

Er zijn in dit kader voorzieningen getroffen voor:

- . Personeel (jubilea)

De jubileumvoorziening wordt tegen contantewaarde opgenomen, de overige voorzieningen zijn tegen nominale waarde, met een discontovoet van 2,5%, gewaardeerd. Ter vaststelling van deze voorziening is gebruik gemaakt van een berekeningsinstrument 'voorziening jubilea' van de PO-raad

Overlopende passiva

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De verplichtingen hebben alle een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde van wege het kortlopende karakter ervan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen.

3. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Voor de bepaling van het exploitatiesaldo is het baten- en lastenstelsel gehanteerd. De lasten en de baten worden tegen de nominale waarde toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden genomen zodra ze bekend zijn. Winsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn. De afschrijvingslasten zijn conform de afschrijvingstermijnen berekend.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Geoordeelde subsidies met een vrij besteedbaar overschot worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva. Geoordeelde subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet besteedde middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet besteedde middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende (im)materiële vaste activa. In de maand na aanschaf wordt begonnen met afschrijven op basis van de door het bestuur gemaakte keuzes.

Rente

De rentebaten- en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten- en lasten van de uitgegeven en ontvangen leningen.

B.1.1 Balans na winstbestemming per 31-12-2019

1 ACTIVA		31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€	
Vaste activa					
1.2 Materiële vaste activa					
1.2.1 Gebouwen en terreinen	576.675		569.505		
1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.176.943		1.284.631		
1.2.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>109.467</u>		<u>122.272</u>		
		1.863.085		1.976.407	
Totaal vaste activa		<u>1.863.085</u>		<u>1.976.407</u>	
Vlottende activa					
1.5 Vorderingen					
1.5.1 Debiteuren	33.010		25.800		
1.5.2 OCW	414.898		418.718		
1.5.8 Overlopende activa	<u>291.250</u>		<u>289.338</u>		
		739.158		733.856	
1.7 Liquide middelen		<u>1.166.154</u>		<u>1.117.026</u>	
Totaal vlottende activa		<u>1.905.312</u>		<u>1.850.882</u>	
Totaal activa		<u><u>3.768.397</u></u>		<u><u>3.827.289</u></u>	
Totaal passiva		3.768.397		3.827.289	

B.1.1 Balans na winstbestemming per 31-12-2019

		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	2343.673		2.871.366	
	Bestemmingsreserve personeel	208.000			
			2.551.673		2.871.366
2.2	Voorzieningen				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	76.930		93.052	
			76.930		93.052
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.3	Crediteuren	166.622		75.887	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	394.707		324.292	
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	109.866		94.283	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	59.103		64.561	
2.4.10	Overlopende passiva	409.496		303.848	
			1.139.794		862.871
Totaal passiva			3.768.397		3.827.289
Totaal activa			3.768.397		3.827.288

B.1.2 Staat van baten en lasten over 2019

Staat van baten en lasten			
	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	10.010.983	9.636.133	9.507.271
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.108	-	4.958
3.5 Overige baten	230.555	155.000	294.573
Totaal baten	10.244.645	9.791.133	9.806.803
4 Lasten	v		
4.1 Personeelslasten	8.891.273	8.342.715	8.338.334
4.2 Afschrijvingen	416.862	338.539	265.893
4.3 Huisvestingslasten	654.239	614.279	635.465
4.4 Overige instellingslasten	598.937	489.223	676.517
Totaal lasten	10.561.311	9.784.756	9.916.210
Saldo baten en lasten	316.666-	6.377	109.409-
5 Financiële baten en lasten	3.027-	4.000-	2.988-
Resultaat	319.693-	2.377	112.398-
Nettoresultaat	319.693-	2.377	112.398-

B.1.3 Kasstroomoverzicht 2019

Het onderstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het nettoresultaat als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en kosten en uitgaven

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	316.666-		109.409-	
Private reserve	-		-	
	<u>316.666-</u>		<u>109.409-</u>	
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	416.862		265.893	
- Mutaties voorzieningen	<u>16.122-</u>		<u>45.475-</u>	
	400.740		220.418	
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Voorraden	-		-	
- Vorderingen	5.302-		106.596-	
- Kortlopende schulden	<u>276.923</u>		<u>30.545-</u>	
	271.621		137.141-	
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>		355.695		26.132-
Mutaties egalisatierekening				
Ontvangen interest	385		814	
Betaalde interest	<u>3.413-</u>		<u>3.801-</u>	
Buitengewoon resultaat				
<i>Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>		3.027-		2.986-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	303.542-		645.709-	
Desinvesterings in materiële vaste activa	<u>79.911</u>		-	
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		223.631-		645.709-
Mutatie liquide middelen		<u>129.037</u>		<u>674.827-</u>
Beginstand liquide middelen	1.117.026		1.791.814	
Eindstand liquide middelen	<u>1.166.152</u>		<u>1.117.024</u>	
Mutatie liquide middelen		<u>49.127</u>		<u>674.789-</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

	1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.3 Andere vaste bedrijfsmid- delen	Totaal MVA
Aanschafprijs	743.242	2.892.956	759.742	4.395.940
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering t/m 2018	173.738	1.608.325	637.470	2.419.533
Boekwaarde 1 januari 2018	569.505	1.284.631	122.272	1.976.408
Investeringen 2019	36.320	232.461	34.761	303.542
Desinvesteringen 2019	-	1.113.207	532.439	1.645.646
Afschrijvingen 2019	29.150	260.236	47.566	336.951
Aanschafprijs	779.562	2.012.210	262.064	3.053.836
Cumulatieve afschrijvingen desinv.		1.033.294	532.439	1.565.733
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering t/m 2019	202.888	835.266	152.597	1.190.751
Boekwaarde 31 december 2019	576.675	1.176.943	109.467	1.863.085
Boekverlies	-	79.912	79.912	

Voorheen werd meubilair afgeschreven in 30 tot 40 jaar. Ervaring leert dat meubilair mede door de verandering van het onderwijs beter afgeschreven kan worden in maximaal 20 jaar.

In 2019 is er daarom voor gekozen al het meubilair een afschrijvingsperiode mee te geven van maximaal 20 jaar. Hierdoor is een boekverlies ontstaan op meubilair van € 59.036,42

In 2018 is voor Sopogo een Afas administratie ingericht binnen de Afas omgeving van Obase/Octho. Dit methetoo op de voorgenomen samenwerking. De kosten van deze inrichting zijn geactiveerd. Helaas is het niet tot een samenwerking gekomen en heeft Sopogo in 2019 een nieuwe Afas omgeving in moeten laten richten. De investering mbt de inrichting van de administratie in de Obase/Octho omgeving is daarom eind 2019 gedeactiveerd. Dit heeft een boekverlies op ICT opgeleverd van € 19.586,90

Bij inventarisatie van de inventaris en apparatuur bleek een aantal items niet meer aanwezig/in gebruik. Deze items zijn gedesinvesteerd. Dit heeft een boekverlies opgeleverd van € 1287,87

Desinvestering

Bij de overgang van de administratie zijn alle niet in gebruik zijnde activa de activa lijst gehaald. Hiermee was een bedrag van € 1.384.922 gemoeid. Omdat deze activa al volledig afgeschreven waren, heeft dit geen invloed gehad op het resultaat.

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

1 Activa

1.5 Vorderingen

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
1.5.1 Debiteuren		33.010		25.800
1.5.2 OCW		414.898		418.718
1.5.8 Overlopende activa				
Vooruitbetaalde kosten		133.097		91.955
Overige overlopende activa		158.152		197.383
		291.250		289.338
Totaal vorderingen		739.158		733.856

Vooruitbetaalde kosten

De specificatie hiervan luidt:

	31-12-2019	31-12-2018
Schooleidersopleiding	2.771	
Rovict, ESIS-licenties	8.644	7.952
B&M, tellertika bonnement	2.676	5.676
Methode licenties	38.624	25.125
Loyalis	20.009	18.246
Snappet, licenties	13.451	16.939
AON Verzekeringen	5.531	
1,2,3 Zing	4.822	
Overig	36.568	18.018
	<u>133.097</u>	<u>91.955</u>

Overige overlopende activa

De post overige overlopende activa bestaat uit:

Vordering gemeente nieuwbouw	11.756	27.521
Vordering gemeente schade's	-	8.023
Borg Snappet devices	1.200	9.300
Afrekeningen energie	16.606	7.836
Detacheringskosten samenwerkingsverband	-	42.281
Vervangingsfonds	84.741	68.044
Afrekening cultuursubsidie	0	16.993
UWV, WAZO-uitkering	2.303	1.192
Bedrijfsfitness	8.290	3.662
Detacheringen overig	9.138	
Avans opleiding leidinggevende ikc	22.491	
- Overige overlopende activa	1.626	12.529
	<u>158.152</u>	<u>197.383</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

1 Activa

1.7 Liquide middelen

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	1.166.154	1.117.026
	1.166.154	1.117.026

Deliquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

		31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.7.2 Banken			
Hoofdbank	<i>ABN, rekening courant</i>	1.163.725	74.000
Hoofdbank	<i>Rabobank</i>	95	
Schoolbanken		2.334	4.106
Depositor rekening	<i>ABN, depositor rekening</i>	-	1.000.000
Spaarrekening	<i>ABN/ASN</i>	-	38.920
Saldo		1.166.154	1.117.026

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Saldo 31-12-2018	Mutaties 2019		Saldo 31-12-2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Algemene reserve	€	€	€	€
2.1.1 Algemene reserve	2.871.366	527.693-	-	2.343.673
2.1.3 Bestemmingsreserve				
Personeel	-	208.000	-	208.000
	-	208.000	-	208.000
Totaal bestemmingsreserves	-	208.000	-	208.000
	-	208.000	-	208.000
Totaal bestemmingsreserves	-	208.000	-	208.000
	-	208.000	-	208.000
Totaal eigen vermogen	2.871.366	319.693-	-	2.551.673

2 Toelichting

Het resultaat van 2019 -€ 319.693 wordt als volgt opgenomen in de reserves:

Ten laste van het Eigen Vermogen -€ 527.693

Bestemmingsreserve personeel € 142.000, zijnde de eenmalige uitkering ontvangen in december, maar bestemd voor de eenmalige uitkering die wordt uitbetaald in februari 2020.

Bestemmingsreserve personeel € 66.000, zijn de de verhoging van de lumpsum augustus tm december 2019 ter dekking van de CAO. Medewerkers ontvangen in februari een eenmalige uitkering ter dekking van een loonsverhoging met terugwerkende kracht.

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

2 Passiva

2.2 Voorzieningen

	Mutaties 2019				Saldo 31-12-2019
	Saldo 31-12-2018	Dotaties 2019	Onttrekkingen 2019	Vrijval 2019	
	€	€	€	€	€
2.2.1 Personeelsvoorzieningen					
- Jubilea	93.052	17.400	33.522	-	76.930
Totaal voorzieningen	93.052	17.400	33.522	-	76.930

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

2 Passiva

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
2.4.3 Crediteuren		166.622		75.887
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen				
- Loonheffing	348.044		271.751	
- Vervangingsfonds en Participatiefonds	<u>46.663</u>		<u>52.541</u>	
		394.707		324.292
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	109.866		94.283	
		109.866		94.283
2.4.9 Overige kortlopende schulden				
- Overige kortlopende schulden	<u>59.103</u>		<u>64.561</u>	
		59.103		64.561
2.4.10 Overlopende passiva				
- Vooruitontv. subsidies OCW niet-geoormerkt	20.684		25.110	
- Nog te besteden nadeelcompensatie huisvesti	95.134			
- Vakantiegeld en -dagen	278.765		260.022	
- Overige overlopende passiva	<u>14.914</u>		<u>18.717</u>	
		409.496		303.848
Totaal kortlopende schulden		<u><u>1.139.794</u></u>		<u><u>862.871</u></u>

2.4.9	<i>Ovenige kortlopende schulden</i>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	Accountantskosten	10.000	13.500
	Energie afrekeningen	3.210	15.239
	Nog te betalen netto salarissen	28.918	4.720
	Afrekening dienstverlening PSA		14.794
	Overig	16.975	16.308
		59.103	64.561
2.4.10	<i>Overlopende passiva</i>		
	<i>Ovenige overlopende passiva</i>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	Fonds Cultuurparticipatie	11.302	12.917
	prijs Loftrompet	2.812	5.000
	Overig	800	800
		14.914	18.717

Model G Doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (niet-geomerk)

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2019	De prestatie is ultimo 2019 conform de subsidiebeschikking	
					uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Studieverlof 2018	929101-1	20-9-2018	12.093	12.093	x	
Studieverlof 2018	929109-1	20-9-2018	6.953	6.953	x	
zij-instroomer	942158-1	19-12-2018	20.000	20.000		x
Studieverlof 2019	1007005-1	20-9-2019	12.093	12.093		x
Studieverlof 2019	1007008-1	20-9-2019	12.093	12.093		x
Studieverlof 2019	1007011-1	20-9-2019	6.953	6.953		x
Totaal			70.185	70.185		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (geomerk)

G2-A A flopend per ultimo 2019

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing	Saldo 2018	Ontvangen 2019	Lasten 2019	T te verrekenen 2019
Terug te betalen			0	0	0	0	0

G2-B verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

01-01-2019 t/ m 31-12-2019

Doorlopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing	Ontvan gen t/ m verslag jaar	Totale kosten

B.1.4 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Schoonmaakcontracten

De driejarige overeenkomst met de sociale werkvoorziening Webego voor de uitvoering van het dagelijks schoonmaakonderhoud van de schoolgebouwen liep per 31 december 2016 af. Het bestuur heeft wederom invulling gegeven aan haar maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid door de aanbesteding voor een volgende periode voor te behouden aan SW-voorzieningen. Met WEBEGO is voor dit onderhoud nu een overeenkomst tot en met 2020 afgesloten.

Tuinonderhoud

Ook voor de groenvoorziening is een nieuwe overeenkomst t/m 2020 met Webego aangegaan. Perk en Bos verzorgt het tuinonderhoud bij de scholen.

Voorziening Duurzame inzetbaarheid

In oktober 2014 zijn alle medewerkers die gebruik maakten van BAPO-regeling nader geïnformeerd over het vervallen van de BAPO-regeling en de invoering van de regeling duurzame inzetbaarheid. Dit heeft niet geleid tot een plan voor het sparen voor ouderenverlof omdat gebleken is dat er geen personeelsleden zijn die hieraan deel willen nemen.

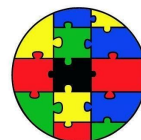
Model E Overzicht verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen 31-12-2019 EUR	Resultaat jaar 2019 EUR	Art.2:403 BW Ja/ Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/ Nee

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs GO	Stichting Oude-Tonge	4	NB	NB	Nee	0	Nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen

	2019	Begroting 2019	2018
	€		€
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	9.197.552	8.999.134	8.799.565
3.1.2 Overige subsidies OCW <i>Niet-geormerkte OCW-subsidies</i>	369.983	279.558	341.106
3.1.4 <i>Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV</i>	443.447	357.441	366.600
Totaal (Rijks)bijdragen OCW	10.010.983	9.636.133	9.507.271

3.1.1 Rijksbijdragen OCW

Despecificatie van de Rijksbijdragen OCW luidt:

<i>Rijksbijdragen OCW</i>	2019	Begroting 2019	2018
Rijksvergoeding personeel	6.323.961	6.177.068	6.158.107
Vergoeding materiële instandhouding	1.370.663	1.370.814	1.362.391
Personeel & Arbeidsmarktbeleid	1.502.928	1.451.252	1.279.067
Totaal Rijksbijdrage PO	9.197.552	8.999.134	8.799.565

Rijksvergoeding personeel

Sinds 1 augustus 2006 wordt aan de stichting een lumpsum-vergoeding toegekend. Het wordt aan de stichting overgelaten of deze middelen worden ingezet ten behoeve van de financiering van personeel of materiële kosten. Hierdoor wordt bereikt dat de stichting meer beleidsvrijheid krijgt.

Vergoeding materiële instandhouding

De totale vergoeding voor de materiële instandhouding is een lumpsumvergoeding bestaande uit verschillende onderdelen. Deze onderdelen zijn afhankelijk van groepsafhankelijke leerling-afhankelijke en aanvullende programma's van eisen. Daarnaast is een vast bedrag per school in de vergoeding opgenomen en kunnen extra vergoedingen zijn toegevoegd. Op grond van de lumpsumfinanciering hoeft op de vergoeding geen nacalculatie plaats te vinden. De bedragen worden toegekend per jaar.

Personeels- en arbeidsmarktbeleid

3.1

De bekostiging voor Personeels- en Arbeidsmarktbeleid wordt per schooljaar toegekend. Het aantal leerlingen op 1 oktober 2018 is bepalend voor de berekening van de bekostiging voor het schooljaar 2019-2020. Deze vergoeding biedt extra financiële ruimte om een eigentijds personeels- en arbeidsmarktbeleid te voeren. Het geld kan onder andere worden besteed aan:

- nascholing en deskundigheidsbevordering van leraren en overig onderwijspersoneel
- verbetering van de arbeidsomstandigheden
- verbetering van de arbo-zorg en van het arbeidsmarktbeleid
- werkdrukvermindering

Overige subsidies OCW

3 Niet-geïmmarkeerde OCW-subsidies

	2019	Begroting 2019	2018
3.1.2			
Prestatiebox	285.764	279.558	273.432
Bijzondere bekostiging wegens samenvoeging	44.341	-	-
Overigesubsidie	39.878	-	67.674
	369.983	279.558	341.106

Rijksbijdragen

Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV

	2019	Begroting 2019	2018
3.1.4			
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	443.447	357.441	366.600
	443.447	357.441	366.600

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

3 Baten

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen	3.108	-	4.958
Totaal overige overheidsbijdragen	3.108	-	4.958

3.2.1 Gemeentelijke bijdragen

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
Overig	3.108	-	4.958
Overige baten	3.108	-	4.958

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
Verhuur	94.309	60.000	74.212
3.5.5 Overige baten	136.246	95.000	220.361
Totaal overige baten	230.555	155.000	294.573

Overige baten

3.5.6 De overige baten zijn als volgt te specificeren:

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
<u>Overige baten</u>			
Fonds cultuurparticipatie, muziekonderwijs	3.308	-	2.083
Fonds cultuurparticipatie, cultuur kleurt je leven	-	-	104.415
Detachering personeel	119.848	95.000	103.686
Overig	13.091	-	10.175
	136.246	95.000	220.361

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

4 Lasten

4.1 Personele lasten

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
4.1.1 Lonen en salarissen			
- Brutolonen en salarissen	6.452.720		6.067.234
- Sociale lasten	1.481.642		1.432.089
- Pensioenpremies	967.995		824.993
	<u>8.902.358</u>	<u>8.375.615</u>	<u>8.324.316</u>
4.1.2 Overige personele lasten			
- Dotatie voorzieningen (jubilea)	17.400	-	14.084
- Personeel niet in loondienst	57.842	-	66.184
- Overige personele lasten	237.060	167.100	190.528
	<u>312.301</u>	<u>167.100</u>	<u>270.796</u>
4.1.3 Af: uitkeringen	<u>323.386</u>	<u>200.000</u>	<u>256.777</u>
Totaal personele lasten	8.891.273	8.342.715	8.338.334

Eind 2019 waren er 180 personen in dienst bij Stichting OPOGO voor een totaal van 128,31 fte

Eind 2018 waren er 174 personen in dienst bij Stichting OPOGO voor een totaal van 121,748 fte

De uitsplitsing van het aantal FTE's naar functiegroep per 31-12-2019 is als volgt:

Directie	13,12 FTE
OP	96,58 FTE
OOP	13,50 FTE
OOP, onderwijsbureau	5,10 FTE

Overige personele lasten

Overige personele lasten

De overige personele lasten zijn als volgt samengesteld:

	2019	Begroting 2019	2018
Scholingskosten	95.674	70.000	90.217
Reiskosten	26.012	20.000	20.265
Bedrijfsgezondheidszorg	58.414	52.500	55.527
Eigen Risico UWV en Participatiefonds	20.062		
- Overige personele lasten	36.898	24.600	24.519
	<u>237.060</u>	<u>167.100</u>	<u>190.528</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

4 Lasten

4.2 Afschrijvingen

	2019	Begroting 2019	2018
	€		€
4.2.2 Materiële vaste activa			
- Gebouwen en Terreinen	29.150	31.001	21.057
- Inventaris en apparatuur	340.147	248.219	195.758
- Andere vaste bedrijfsmiddelen	47.566	59.319	49.078
Totaal afschrijvingen	416.862	338.539	265.893

4.3 Huisvestingslasten

	2019	Begroting 2019	2018
	€		€
4.3.3 Onderhoud	167.421	149.961	170.007
4.3.4 Energie en water	174.765	160.213	171.614
4.3.5 Schoonmaakkosten	255.033	256.860	249.972
4.3.6 Heffingen	21.897	22.085	21.019
4.3.8 Overige huisvestingslasten	35.124	25.160	22.853
Totaal huisvestingslasten	654.239	614.279	635.465

In de afschrijvingskosten inventaris en apparatuur zit een boekverlies van € 79.912. Dit is een boekverlies als gevolg van de herwaardering van meubilair en het buiten gebruik stellen van meubilair, apparatuur en de Afas omgeving die in 2019 is gebruikt.

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

4 Lasten

4.4 Overige instellingslasten

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
4.4.1 Administratie en beheerslasten	140.531	144.664	174.546
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	337.365	264.659	329.645
4.4.4 Overige instellingslasten	121.040	79.900	172.326
Totaal overige instellingslasten	598.937	489.223	676.517

4.4.1 Administratie- en beheerslasten

De administratie- en beheerslasten zijn als volgt te specificeren

	2019	Begroting 2019	2018
Administratiekantoor	23.877	40.000	103.312
Deskundigen advies	32.425	10.000	35.469
Reproductie	5.108	5.000	5.397
Porti	2.072	2.000	2.128
Telefoonkosten	23.055	22.064	9.857
Kantoorartikelen	255	600	530
Kosten AVG	12.564	15.000	-
Kopieerkosten	26.333	35.000	-
Accountantskosten	14.844	15.000	15.501
Overige beheerslasten	-	-	2.353
Totaal	140.531	144.664	174.546

Accountantskosten

De accountants honoraria in 2018 zijn:

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
Controle van de jaarrekening	14.844	15.000	13.500
Andere controlewerkzaamheden	-	-	2.001
Totaal	14.844	15.000	15.501

4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen

De kosten voor inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn als volgt te specificeren:

	2019	Begroting 2019	2018
Inventaris, apparatuur	8.724	3.000	6.163
ICT-kosten	102.574	110.159	105.991
Leasebus	6.674		
Leermiddelen (PO)	219.394	151.500	217.491
	337.365	264.659	329.645

Leermiddelen PO

De kosten van het onderwijsleerpakket hebben met name betrekking op de kosten van de leermiddelen c.a. die door de aangesloten scholen in zelfbeheer kunnen worden aangeschaft. De bedragen die aan de scholen worden toegekend zijn afkomstig uit de toegekende financiële middelen materiële instandhouding. Aan het einde van het verslagjaar leggen alle scholen verantwoording af over de aan hun school toegekende bedragen.

4.4.4 Overige instellingslasten	2019	Begroting 2019	2018
De overige instellingslasten zijn als volgt te specificeren			
Bestuur	7.150	6.500	6.335
Vergader-/Kantinekosten	1.650	2.000	1.166
Representatiekosten	954	1.250	3.354
Medezeggenschapsraad	404	1.500	-
Contributies en Abonnementen	29.999	25.000	25.148
PR en Marketing	14.393	16.000	15.723
Huishoudelijke uitgaven	12.961	8.500	8.918
Verzekeringen	5.274	4.800	4.502
Afrekening Cultuur kleurt je leven		-	102.415
Culturele vorming	16.295		
Afboeking vordering gemeente ivm nieuwbou	27.521		
Overige instellingslasten	4.438	14.350	4.766
	121.040	79.900	172.326

5 Financiële baten en lasten

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	
5.1 Rentebaten	385	-	814
5.5 Bankkosten	3.413	4.000	3.803
Saldo financiële baten en lasten	3.027-	- 4.000-	- 2.988-

WNT-verantwoording 2019 SOPOGO

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SOPOGO van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs: klasse C.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>7</u>

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor SOPOGO is € 138.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2017 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende (gewezen) topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	P.J.J. Verbrugh	G.F. Langerlaert
Functiegegevens	directeur-bestuurder	directeur-bestuurder
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12	1/8-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 138.000	€ 57.500
Bezoldiging		
Beloning	€ 92.709	€ 39.805
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 654	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.274	€ 0
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 106.637</i>	<i>€ 39.805</i>
-/- onverschuldigd betaald bedrag		
Totaal bezoldiging	€ 106.637	€ 39.805
Motivering indien overschrijding: zie	1)	1)
Gegevens 2018		
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband 2018 (fte)	1,0	
Bezoldiging 2018		
Beloning	€ 84.353	
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 931	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.021	
Totaal bezoldiging 2018	€ 99.305	
Individueel bezoldigingsmaximum 2018	€ 133.000	

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	P.J.J. Verbrugh
Functiegegevens ¹	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	directeur- bestuurder
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2.019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband ²	54.000
Individueel toepasselijk maximum ³	
	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband ⁴	
	54.000
Waarvan betaald in 2019	54.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	NvT
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.

1d Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
R.J. Van Dongen	Voorzitter
L.A. Vdr Linden	Lid/vice voorzitter
R.J.A. Bron-Slis	Lid
L. Kieviet	Lid
G.K. Kroeze	Lid
P. van Milt	Lid
C. Bosland	Lid
S. Garst	Lid

De genoemde topfunctionarissen ontvangen geen bezoldiging, maar slechts een onkostenvergoeding.

B.2 Bestemming van het exploitatiesaldo

Het resultaat van Stichting Opogo bedraagt: 319.693-

Dit resultaat kan als volgt worden gespecificeerd:

- Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	319.693-
- Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	-
	<u>319.693-</u>

Het resultaat wordt als volgt verdeeld:

<u>Algemene reserve</u>	527.693-
Bestemmingsreserve personeel	208.000
Totaal resultaatbestemming	<u><u>319.693-</u></u>

Conform besluitvorming door het Bestuur heeft de verdeling van het resultaat in de balans plaatsgevonden zoals bovenstaand verwoord.

B.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Per 31 december 2019 is de directeur bestuur de heer P.J.J. Verbrugh met een vaststellingsovereenkomst uit dienst gegaan. De heer Verbrugh was vanaf 26 juni 2019 met ziekteverlof. De Raad van toezicht heeft een interim bestuurder benoemd, de heer G.F. Langerdaert. Na het ontslag van de heer Verbrugh is er een sollicitatieprocedure gestart. Per 1 mei 2020 is er een nieuwe bestuurder benoemd, de heer S. Sanderse.

In maart 2020 is ook in Nederland het Coronavirus (COVID-19) uitgebroken. Als gevolg hiervan zijn half maart de scholen gesloten voor bijna alle kinderen. De Sopogo scholen vangen dagelijks kinderen op van ouders met vitale beroepen. Daarnaast wordt er op afstand les gegeven. Dit gaat via huiswerkpakketten en de digitale leerwegen.

Sopogo werkt al een aantal jaar digitaal, kinderen zijn gewend aan het gebruik van chromebooks. Kinderen die thuis niet de beschikking hebben over een bruikbaar device, hebben een chromebook in bruikleen gekregen.

Op 11 mei gaan de scholen weer open. Sopogo ziet goede mogelijkheden om de scholen veilig open te doen.

Of de crisis die is ontstaan door het uitbreken van de Coronavirus in de toekomst financiële gevolgen zal hebben voor Sopogo is vooralsnog niet te voorspellen. De verwachting is dat dit beperkt zal zijn tot kosten voor extra hygiëne en vervanging of aanschaf digitale middelen.

ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Vaststellen van de jaarrekening

Bestuur:

De heer S. Sanderse
directeur -bestuurder

Oude - Tonge, 2020

Handtekening

Goedkeuren van de jaarekening

Raad van Toezicht	Handtekening
R.J. Van Dongen	

C

Overige gegevens

C   Controleverklaring

D

Bijlagen

D.1 Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer: 41502
Naam instelling: St. Openbaar Primair Onderwijs Goeree-Overflakkee

Postadres: Emmastraat 11-13
Postcode/Plaats: 3255 BD Oude-Tonge
Telefoon: 0187-497800
Fax: 0187-497801

Contactpersoon: S.sanderse@sopogo.nl
E-mail: info@sopogo.nl
Internet-site www.sopogo.nl

		Aantal leerlingen	Aantal leerlingen
Brinnnr.	Naam	2019	2018
06DJ	OBS Het Startblok	132	118
08GK	OBS d'n Tuun	0	51
08IV	OBS Ollie B. Bommel	70	79
09GK	OBS De Inktvis	201	194
09GN	OBS De Pannebakker	82	91
09IV	OBS De Regenboog	66	67
10CF	OBS Roxenisse	100	101
10CI	OBS JC van Gent	300	272
10UD	OBS De Molenvliet	40	33
18ID	OBS Buten de Poorte	97	88
18KD	OBS De Westhoek	190	180
18KM	SBO Het Kompas	69	57
18LP	OBS Stellegors	95	104
		1.442	1.435

